

Guia de l'estudiant

2000 | 2001

Universitat de Vic

**Llicenciatura de
Psicopedagogia**

Facultat d'Educació

UNIVERSITAT DE VIC
Biblioteca

Primera edició: juliol de 2000

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Llibreria-Copisteria de la Universitat de Vic

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització de l'Ensenyament	13
Accés a la Llicenciatura de Psicopedagogia	13
Pla d'Estudis	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	14
Oferta d'assignatures optatives / lliure elecció	15
Programes de les assignatures	17
Assignatures obligatòries de 1r curs	17
Diagnòstic en Educació	17
Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum	19
La Construcció del Coneixement Acadèmic	22
Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns del Desenvolupament	25
Mètodes d'Investigació en Educació	27
Seminaris	29
Assignatures obligatòries de 2n curs	31
Pràcticum	31
Psicologia de la Instrucció	32
Orientació Professional	35
Aspectes Sociolingüístics i Didàctics de l'Ensenyament de la Llengua	37
Models d'Orientació i Intervenció Psicopedagògica	41
Educació Especial	43
Dificultats d'Aprenentatge i Intervenció Psicopedagògica	45
Paradigmes Educatius i Fenòmens Socials Contemporanis	48
Assignatures optatives	50
Educació i Serveis Públics a la Unió Europea	50
Intervenció Psicopedagògica i Currículum Escolar	52
Investigació en Psicopedagogia	53
Assessorament Psicopedagògic al 2n Cicle d'Educació Infantil	54
La Funció Tutorial a Secundària	55
Taller d'Expressió Oral i Escrita en Llengua Anglesa	57
Complements de formació	58
Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica	58

Processos Psicològics Bàsics	60
Psicologia de la Personalitat	64
Psicologia Social	65
Assignatures de Lliure Elecció	58
Aula de Cant Coral I	67
Curs d'Iniciació al Teatre	69
Aproximació Interdisciplinària als Estudis de les Dones: l'Economia, la Cultura, l'Educació i la Salut	70
Gestió Turística i del Patrimoni Cultural per a un Desenvolupament Sostenible	73

Presentació

Aquesta Guia complementa i amplia el contingut del Llibre de l'Estudiant de la Universitat de Vic pel que fa als programes de les assignatures de la Llicenciatura de Psicopedagogia.

S'hi recullen tots els programes de les assignatures que s'impartiran en aquests estudis durant el curs 2000-2001, a més de quadres sobre la disposició de les assignatures per cursos i quadrimestres.

Pel que fa a les assignatures optatives convé remarcar que:

- Cada estudiant n'ha d'escollir i cursar tres que li permetran accedir als 13,5 crèdits que són necessaris per a la realització de la llicenciatura.
- Cada estudiant pot triar i cursar, d'entre les no escollides com a optatives, tres assignatures més com a assignatures que poden servir per a la realització dels 13,5 crèdits de lliure elecció necessaris per a completar la llicenciatura.

Aquesta documentació esta preparada per ser útil a l'estudiant a l'hora de triar les assignatures i com a material de consulta, durant el curs, per complementar la presentació i l'estructuració dels programes que desenvolupi cadascun dels professors/es.

Antoni Tort i Bardolet
Degà de la Facultat d'Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els següents ensenyaments:

- Mestre. Especialitat Educació Infantil
- Mestre. Especialitat Educació Primària
- Mestre. Especialitat Educació Especial
- Mestre. Especialitat Llengua Estrangera
- Mestre. Especialitat d'Educació Física
- Educació Social
- Llicenciatura de Psicopedagogia

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen els professors d'una mateixa àrea disciplinària. Actualment hi ha sis Departaments:

- Departament de Ciències i Ciències Socials
- Departament de Ciències de l'Educació
- Departament d'Educació Especial
- Departament d'Educació Infantil
- Departament d'Expressions
- Departament de Filologia

Al capdavant de cada Departament hi ha un professor/professora que exerceix de coordinador.

Òrgans de govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels següents membres:

- Dr. Antoni Tort i Bardolet, degà
- Sr. Sebastià Riera i Cusí, cap d'Estudis
- Dr. Robert Ruiz i Bel, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
- Sr. Joan Soler i Mata, coordinador dels estudis de Mestre
- Sr. Antoni Uix i Güell, gerent
- Sra. Montserrat Vilalta i Ferrer, secretària

La Junta de Facultat

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat.

Està constituïda per:

- El degà de la Facultat, que la presideix.
- La resta de membres del deganat de la Facultat.
- Els caps de departament.
- Dos representants dels professors amb docència plena o exclusiva a la Facultat.
- Dos estudiants de la Facultat.
- Un representant del personal no docent destinat a la Facultat.

Departaments, professorat i professionals dels serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

- Cap:* Josep Casanovas i Prat
Professors: Josep Ayats i Bancells
Miquel Caballeria i Suriñach
Pau Casañas i Xuriach
Montserrat Casas i Casacuberta
Marta Marimon i Martí
Jordi Martí i Feixas
Joan Mir i Tubau
Santiago Ponce i Vivet
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Andreu Roca i Prat
Carme Sanmartí i Roset
Jacint Torrents i Buxó
Joan Vancells i Flotats

Departament de Ciències de l'Educació

- Cap:* Isabel Carrillo i Flores
Professors: Jaume Carbonell i Sebarroja
Miquel Casanovas i Prat
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Esther Fatsini Matheu
Rosa Guitart i Aced
Cristina Jurado i Verdaguer
Ramon Plandiura i Vilacís
Anna Pujol i Costa
Xavier Rambla i Marigot
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Núria Simó i Gil
Ramon Sitjà i Domènech
Joan Soler i Mata
Montserrat Solerdelcoll i Ralló
Antoni Tort i Bardolet

Departament d'Educació Especial

- Cap:* Jesús Valero i García
Professors: Montserrat Benlloch i Burrull
Jaume Carbonés i López
Montserrat Castells i Clota
Ramon Coma i Ferrer
Manel Dionís Comas i Mongay
Fina Cullerell i Suriñach
Josep Font i Roura

José Ramón Lago Martínez
Olga Pedragosa i Xuclà
Pere Pujolàs i Maset
Gemma Riera i Romero
M. Rosa Roca i Tañà
Robert Ruiz i Bel
Joan Sala i Baiget
Núria Tarré i Gallart

Departament d'Educació Infantil

Cap: Núria Franc i Batlle
Professors: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
M. Carme Bernal i Creus
M. Teresa Buscart i Corominas
M. Antònia Canals i Tolosa
Miquel Casadevall i Ginestet
Providència Dauí i Moreso
M. Teresa Feu i Vidal
Teresina Maideu i Puig
Maite Pujol i Mongay
Neus Sol i Mauri

Departament d'Expressions

Cap: Josep Vernis i Burés
Professors: Joan Arumí i Prat
Jaume Ayats i Abeyà
Sebastià Bardolet i Mayola
Miquel Pérez i Mas
Dolors Rusiñol i Cirera
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Cap: Teresa Puntí i Jubany
Professors: Francesc Codina i Valls
Jordina Corominas i Subirats
Marta Corominas i Salom
Assumpta Fargas i Riera
Josep Fornols i Puigoriol
Josep Gallart i Bau
Núria Medina i Casanovas
Ronald Puppo i Bunds
Modest Reixach i Pla
Carme Rubio i Larramona
Segimon Serrallonga i Morer
Llorenç Soldevila i Balart
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González

Coordinació Pràctiques: Providència Daufí i Moreso

Professionals dels Serveis

Cap de Secretaria: Elisabet Vila i Sala

Secretària de Direcció: Dolors Ruiz i Zafra

Secretària de Pràctiques: Dolors Muñoz i Vilaseca

Secretàries auxiliars: Rosa M. Guix i Godayol

Laura Campas

Calendari acadèmic

Rebuda dels estudiants:

25 de setembre a les 17 h.

Docència del 1r quadrimestre:

del 25 de setembre al 19 de gener

Exàmens

1a convocatòria: del 22 de gener al 2 de febrer

2a convocatòria: del 25 al 29 de juny

Docència del 2n quadrimestre:

del 19 de febrer al 8 de juny

Exàmens:

1a convocatòria: del 12 al 22 de juny

2a convocatòria: del 3 al 17 de setembre

Pràctiques:

del 8 de gener al 9 de març del 2001

Dies festius a tots els centres de la UV:

12 d'octubre del 2000, dijous

13 d'octubre del 2000 (pont), divendres

1 de novembre del 2000, dimecres

6 de desembre del 2000, dimecres

7 de desembre de 2000 (pont), dijous

8 de desembre de 2000, divendres

1 de maig del 2001, dimarts

4 de juny del 2001, dilluns

5 de juliol del 2001, dijous

11 de setembre del 2001, dimarts

Vacances de Nadal:

del 23 de desembre de 2000 al 7 de gener del 2001 (ambdós inclosos)

Vacances de Setmana Santa:

del 7 al 16 d'abril del 2001 (ambdós inclosos)

Organització dels Ensenyaments

Accés a la Llicenciatura de Psicopedagogia

Per accedir a aquesta llicenciatura cal complir un dels següents requisits:

- Estar en possessió del títol de Mestre en qualsevol especialitat.
- Estar en possessió del títol de Diplomant en Educació Social.
- Haver cursat i superat el primer cicle de la llicenciatura de Pedagogia.
- Haver cursat i superat el primer cicle de la llicenciatura de Psicologia.

Sigui quina sigui la via d'accés, cal cursar els següents complements de formació:

- a) Per a persones que disposin del títol de mestre:
 - Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica (6 crèdits).
 - Processos Psicològics Bàsics (6 crèdits).
 - Psicologia de la Personalitat (6 crèdits).
 - Psicologia Social (6 crèdits).
- b) Per a persones que disposin del títol de Diplomant en Educació Social:
 - Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica (6 crèdits).
 - Processos Psicològics Bàsics (6 crèdits).
 - Psicologia de la Personalitat (6 crèdits).
 - Organització del Centre Escolar (4 crèdits).
 - Psicologia de l'Educació (4 crèdits).
- c) Per a persones que hagin superat el primer cicle de la llicenciatura de Pedagogia:
 - Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica (6 crèdits).
 - Psicologia Social (6 crèdits).
 - Psicologia de la Personalitat (6 crèdits).
- d) Per a persones que hagin superat el primer cicle de la llicenciatura de Psicologia:
 - Didàctica General (6 crèdits).
 - Organització del Centre Escolar (4 crèdits).
 - Teoria de les Institucions Contemporànies d'Educació (4 crèdits).
 - Psicologia de l'Educació (4 crèdits).

Els complements de formació es poden cursar abans d'accedir a la llicenciatura (com a assignatures de lliure elecció) o bé durant el primer curs de la llicenciatura. També es poden cursar amb les assignatures de segon curs, però aquestes no seran avaluades fins que es tinguin aprovats els complements de formació.

El pla d'estudis

El Pla d'Estudis de la carrera de Psicopedagogia ha estat elaborat d'acord amb les directrius generals pròpies d'aquesta titulació establertes en el Reial Decret 916/1992 de 17 de juliol (B.O.E. núm. 206 de 27 d'agost de 1992).

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Psicopedagogia s'organitzen en un únic cicle de dos cursos, amb un total de 135 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Les assignatures són anuals o

quadrimestrals. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives i cada crèdit equival a 10 hores de classe.

Els 135 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals:	72 crèdits
Matèries Obligatòries:	36 crèdits
Matèries Optatives:	13,5 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	13,5 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques en centres i serveis vinculats a l'educació.

Ordenació temporal de l'ensenyament

Amb caràcter general la durada dels estudis de Psicopedagogia de la Universitat de Vic està prevista en dos cursos acadèmics.

La durada pot ser també de tres cursos en el cas que l'estudiant es matriculi a totes les assignatures distribuïdes a partir de les segones franges de la tarda.

L'ordenació temporal de l'ensenyament prevista en dos cursos és la següent:

PRIMER CURS		C.A.	
Anuals			
La Construcció del Coneixement Acadèmic		9	
Seminari		9	
Primer Quadrimestre	C.A.	Segon Quadrimestre	C.A.
Diagnòstic en Educació	6	Mètodes d'Investigació en Educació	6
Disseny, Desenvolupament Innovació del Currículum	6	Intervenció Psicopedagògica en els Transtorns del Desenvolupament	6
SEGON CURS		C.A.	
Anuals			
Models d'Orientació i Intervenció Psicopedagògica		9	
Pràcticum		15	
Paradigmes Educatius i Fenòmens Socials Contemporanis		9	
Aspectes Sociolingüístics i Didàctics de l'Ensenyament de la Llengua		9	
Tercer Quadrimestre	C.A.	Quart Quadrimestre	C.A.
Psicologia de la Instrucció	6	Orientació Professional	6
Dificultats d'Aprenent. i Intervenció Psicopeda.	6	Educació Especial	6

Oferta d'assignatures optatives / lliure elecció

En el Pla d'Estudis es contemplen blocs de matèries optatives que la Facultat diversifica en assignatures. Les matèries contemplades i les assignatures per a cada matèria tenen assignats 4,5 crèdits i són:

Matèries del Pla d'Estudis	Q/s	Assignatures
1. Psicopedagogia i Intervenció Psicopedagògica.	1r / 3r	<i>L'assessorament Psicopedagògic al 2n Cicle de l'Educació Infantil, des d'un Servei Sectoritzat (EAP)</i> Professora: N. Tarré
	2n/4t	<i>Intervenció Psicopedagògica i Currículum Escolar.</i> Professor: R. Ruiz
2. Llengua Anglesa aplicada a la Psicopedagogia	1r/3r	<i>Taller d'Expressió Oral i Escrita en Llengua Anglesa.</i> Professora: Anna Vallbona
3. Investigació Educativa i Recursos Tecnològics	3r	<i>Investigació en Psicopedagogia.</i> Diversos Professor Coordinador: R. Ruiz
4. Fonaments i Pràctica de l'Educació Escolar	1r/3r	<i>Educació i Serveis Públics a la Unió Europea.</i> Professor: X. Rambla
	2n/4t	<i>La Funció Tutorial a Secundària.</i> Professor: E. Fatsini

Altres assignatures de lliure elecció són:

- Aula de Cant Coral I
- Curs d'Iniciació al Teatre
- Aproximació Interdisciplinària als Estudis de les Dones: l'Economia, la Cultura, l'Educació i la Salut
- Gestió Turística i del Patrimoni Cultural per a un Desenvolupament Sostenible

Assignatures Obligatòries de 1r curs

Diagnòstic en Educació

PROFESSOR: Pere PUJOLÀS i MASET

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Entendre el diagnòstic en educació com un procés d'optimització de la intervenció educativa i de millora de la qualitat de l'educació.
- Situar el diagnòstic educatiu en l'àmbit dels processos avaluatius.
- Conèixer i utilitzar instruments per avaluar les necessitats educatives.

CONTINGUTS:

1. Qüestions preliminars
 - Assessorament i intervenció psicopedagògica
 - Enfocaments de la intervenció psicopedagògica
 - L'assessor psicopedagògic com a agent de canvi.
 - La intervenció psicopedagògica i l'atenció a la diversitat de necessitats educatives.
 - Un model general d'intervenció psicopedagògica basat en la investigació-acció.
2. L'avaluació de les necessitats educatives dels alumnes en la intervenció psicopedagògica
 - Consideracions generals sobre l'avaluació de les necessitats educatives
 - L'avaluació de les necessitats educatives dels alumnes a nivell individual: elements de l'avaluació psicopedagògica.
 - L'avaluació de les necessitats educatives dels alumnes a nivell de grup: dimensions per a l'anàlisi de la pràctica educativa.
3. Eines i instruments per a l'avaluació psicopedagògica
 - Algunes eines i instruments per a l'avaluació psicopedagògica.
 - Instruments per a l'avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge
4. L'avaluació de centres
 - Algunes eines i instruments per a l'avaluació de centres.
5. L'avaluació de programes educatius
 - Un model general d'avaluació de programes educatius.

METODOLOGIA:

La metodologia de treball està molt vinculada a l'assignatura de Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum. En ambdues assignatures i a efectes d'exercicis a classe i de treball de grup es partirà de supòsits comuns. Les sessions de classe tindran un caràcter marcadament pràctic. A partir de la lectura de documents, de les explicacions del professor i de l'exposició d'experiències s'intentarà anar construint entre tots –i cadascú des del seu bagatge de coneixements– un cos teòric i pràctic a l'entorn dels continguts de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació es tindran en compte aquests elements:

1. L'assistència i la participació en les sessions de classe i en les tutories.
2. La realització d'un treball individual amb una síntesi personal dels continguts dels dos primers temes.
3. Un examen final sobre un supòsit pràctic.

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

- Antúnez, S. (1993): *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE-Horsori.
- Arnal, J., Del Rincón, D. i Latorre, A. (1992): *Investigación educativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona: Labor.
- Bassedas, E., Marrodán, M., Oliván, M., Rossell, M., Seguer, M., Vilella, M. (1991): *Intervención educativa y diagnóstico psicopedagógico*. Barcelona: Paidós/Cuadernos de Pedagogía (Edició original 1989).
- Brown, L. (1989): *Criterios de funcionalidad*. Barcelona: Milán/Fundació Catalana Síndrome de Down.
- Brown, L., Nietupski, J. i Hamre Nietupski, S. (1976): Criteris de funcionalitat última, a Ortega, L. (Comp.) (1987): *Recerca actual en integració escolar*. Documents d'Educació especial, n. 7. Barcelona: Departament d'Ensenyament, p. 21-34.
- Coll, C. (1996): «Psicopedagogía: confluencia disciplinar y espacio profesional», a Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional i constructivista*. Madrid: Alianza, p. 33-52
- Cook, T.D. i Reichardt, C.S. (1986): *Métodos cualitativos y cuantitativos en investigación evaluativa*. Madrid: Morata.
- Corominas, P., De Cea, F., Henar, Z., Núñez, L. i Rodríguez, E. (1992): *VAQ. Instrument per a l'avaluació de centres docents*. Barcelona: Barcanova.
- Darder, P. i López, J.A. (1984): *El QUAFE.80. Qüestionari d'Anàlisi del Funcionament de l'Escola*. Barcelona: Rosa Sensat/Edicions 62.
- Darder, P. i López, J.A. (1985): *Elements d'organització i avaluació del centre educatiu d'EGB*. Barcelona: Rosa Sensat/Edicions 62.
- Del Rincón, D., Arnal, J., Latorre, A. i Sans, A. (1995): *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson.
- Escudero, J.M. i Moreno, J.M. (1992): *El asesoramiento a centros educativos. Estudio evaluativo de los equipos psicopedagógicos de la comunidad autónoma de Madrid*. Madrid: Consejería de Educación y Cultura.
- Ferrandez, A., Peiro, J. i Puente, J.M. (1993): *La evaluación en la educación de las personas adultas*. Madrid: Diagrama.
- González, M.T. (1992): El papel de los agentes de cambio en el desarrollo organizativo de los centros, a GID (Grupo Investigación Didáctica): *Cultura escolar y desarrollo organizativo. Actas del II Congreso Interuniversitario de Organización Escolar*. Sevilla: Universidad de Sevilla, p. 141-158.
- Martín, E. i Solé, I. (1990): Intervención psicopedagógica y actividad docente: claves para una colaboración necesaria, a Coll, C., Palacios, J. i Marchesi, A.: *Desarrollo psicológico y educación*. Vol. II. Madrid: Alianza, pp. 463-476.
- Monereo, C. i Solé, I. (1996): El modelo de asesoramiento educacional-constructivo: dimensiones críticas, a Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional i constructivista*. Madrid: Alianza, p. 15-32.
- Onrubia, X., Lago, J.R. i Pitarque, I. (1996): Dimensiones para el análisis de la práctica educativa desde una perspectiva psicopedagógica, a Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional i constructivista*. Madrid: Alianza, p. 257-284.
- Pérez Gómez, A. (1989^a): «Modelos contemporáneos de evaluación», a Gimeno, J. i Pérez, Gómez, A.: *La enseñanza; su teoría y su práctica*. Torrejón de Ardoz (Madrid): Akal, p. 426-449.
- Puigdemívol, I. (1992): *Programació d'aula i adequació curricular*. Barcelona: Graó
- Puigdemívol, I. (Coord.) (1993): *Necessitats educatives especials*. Vic: Eumo.
- Stufflebeam, D.L. I Shinkfield, A.J. (1993): *Evaluación sistemática. Guía teórica y práctica*. Barcelona: Paidós i Centro de Publicaciones del Ministerio de educación y Ciencia.
- UNESCO (1994): *Conferencia mundial sobre necesidades educativas especiales: acceso i calidad*. Salamanca.
- Wang, M.C. (1995): *Atención a la diversidad del alumnado*. Madrid: Narcea.
- Wilson, J.D. (1992): *Cómo valorar la calidad de la enseñanza*. Barcelona: Paidós.

Disseny, Desenvolupament i Innovació del Currículum

PROFESSOR: Robert RUIZ i BEL

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

- Conèixer els principals continguts vinculats a les teories curriculars i als enfocaments propis dels currículums a Catalunya i a l'Estat espanyol.
- Realitzar desplegaments del currículum escolar en forma d'unitats de programació, de crèdits, de projectes curriculars i d'adaptacions del currículum escolar de les diferents etapes educatives.
- Elaborar documents de caràcter curricular.

CONTINGUTS:

1. Els Currículums Escolars: aspectes generals.
 - 1.1. Significacions dels termes curriculars i la seva evolució.
 - 1.2. Bases i fonts en l'elaboració de currículums escolars.
 - 1.3. Decisions curriculars: les seves vinculacions amb l'avaluació psicopedagògica.
 - 1.4. Intencions educatives: concreció, seqüenciació.
 - 1.5. Els components avaluatius: finalitats, funcions i efectes.
2. Els Currículums Escolars com a elements dels Sistemes Educatius.
 - 2.1. Fins generals de l'Educació i Currículum Escolar.
 - 2.2. Els Currículums en l'Ensenyament Obligatori.
 - 2.3. Els processos de reforma i de canvi en els Currículums.
3. Anàlisi de les bases i les fonts en el disseny i el desenvolupament de currículums escolars.
 - 3.1. Diferents enfocaments i preeminències.
 - 3.2. Aportacions al disseny del currículum des de diferents disciplines.
4. Comprensivitat i Currículum escolar.
 - 4.1. El disseny i l'optimització de Bases Curriculars Comunes.
 - 4.2. Bases Curriculars Comunes i opcions en la diversificació i personalització de l'ensenyament.
 - 4.3. Procediments i operacions de diversificació i personalització.
5. Opcions i concrecions del currículum a Catalunya i a l'Estat Espanyol.
 - 5.1. Aspectes normatius.
 - 5.2. Opcions sobre les fonts del currículum i implicacions psicopedagògiques.
 - 5.3. Característiques i abast de les Bases Curriculars Comunes en els diferents nivells de concreció del Currículum.
 - 5.4. Estructura, elements i funcionament dels Currículums Escolars
 - 5.5. Desplegament curricular. Propostes i pràctiques.
6. Elaboració de Projectes Curriculars de Centre (PCC).
 - 6.1. Les atribucions i responsabilitats dels centres.
 - 6.2. Els procediments establerts en l'elaboració dels PCC. Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària.
 - 6.3. Enfocaments singulars a Catalunya en la seqüència de les intencions educatives. Altres enfocaments.
 - 6.4. El component avaluatiu en els PCC
7. Elaboració d'Unitats de Programació i Crèdits.
 - 7.1. Les atribucions i responsabilitats dels centres.
 - 7.2. Els procediments establerts en l'elaboració d'Unitats de Programació i de Crèdits.
 - 7.3. La Programació de Cicle

- 7.4. El component avaluatiu en les Unitats de Programació i en els Crèdits.
- 7.5. L'elaboració de crèdits des de la perspectiva de l'ensenyament Multinivells. Diversificació i personalització de l'ensenyament.
8. Anàlisi de les característiques dels currículums de l'educació infantil i de l'ensenyament obligatori. Les implicacions en la intervenció psicopedagògica.
9. Actualització sobre mesures de personalització de l'ensenyament. Les Adequacions, Adaptacions i Modificacions del Currículum.
10. Procediments de desplegament del currículum escolar.

METODOLOGIA:

La metodologia de treball està molt vinculada a l'assignatura de Diagnòstic en Educació. En ambdues assignatures i a efectes d'exercicis a classe i de treball de grups es partirà de supòsits comuns.

A les classes, complementàriament a les exposicions del professor, es desenvoluparan les següents activitats: Treball a classe sobre conceptes i procediments d'elaboració i desplegament curricular.

Un treball d'aplicació de procediments de desplegament curricular en l'elaboració d'un crèdit. Aquesta aplicació es farà en petits grups i s'estendrà al llarg del quadrimestre.

Resolució, a classe, d'exercicis sobre elaboracions i desplegaments curriculars.

Exposicions a classe dels resultats provisionals i definitius dels exercicis i del treball esmentat.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es fonamentarà en:

- a. Examen individual final que s'haurà de superar per a aprovar l'assignatura.
- b. Presentació del treball sobre elaboració de bases curriculars comunes d'un crèdit i diferents personalitzacions dels seus components i elements per escrit.

BIBLIOGRAFIA:

- Adaptaciones Curriculares. Dins: *Educación en la Diversidad*. Cuadernos de Pedagogía, n. 212, març 1993.
- Briggs, L. *La ordenación de secuencias en la instrucción*. Buenos Aires: Guadalupe, 1973.
- Coll, C. *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Recerca Educativa, 2. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1986.
- Decret 75/1992, de 9 de març, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a Catalunya. (DOGC n. 1578, de 3-4-1992)
- Decret 94/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació infantil. (DOGC n. 1593, de 13-5-1992)
- Decret 223/1992, de 25 de setembre, de modificació dels decrets 95/1992 i 94/96/1992, de 28 d'abril, pels quals s'estableix l'ordenació de l'educació primària i l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria. (DOGC n. 1662, de 28-10-1992)
- Decret 96/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria. DOGC n. 1593, de 13-5-1992.
- Del Carmen, L.M. *Guia per a l'elaboració del projecte curricular de centre*. MIE. Materials Curriculars, 1992.
- Del Carmen, L.M. *Elaboració del currículum escolar. Del disseny curricular a la programació d'aula*. MIE. Materials Curriculars, 1992.
- Del Carmen, L.; Zabala, A. *Guía para la elaboración, seguimiento y valoración de proyectos curriculares de centro*. Madrid: Cide, 1991.
- Eigenmann, J. *El desarrollo secuencial del currículum*. Ciencias de la Educación. Anaya/2, 1981.
- Eisner, E.W. *Cómo preparar la reforma del currículo*. Biblioteca Nuevas Orientaciones de la Educación. Buenos Aires: «El Ateneo». 1976.

- Elliot, W.; Eisner, E. *Procesos cognitivos y currículum: Una base para decidir lo que hay que enseñar*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Ford, A.; Davern, L.; Schnorr, R. Inclusive Education: 'Making Sense' of the Curriculum. Dins, Stainback, S.; Stainback, W. *Curriculum Considerations in Inclusive Classrooms: Facilitating Learning for all Students*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co., 1992.
- Galton, M. *Cambiar la escuela, cambiar el currículum*. Barcelona: Martínez Mora, 1986.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Disseny curricular per a l'elaboració de programes de desenvolupament individual*. Vol. 1. Document base, 1984 a.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Disseny curricular per a l'elaboració de programes de desenvolupament individual*. Vol. 2. Àrea de Socialització, 1984 b.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *L'Ensenyament Secundari Obligatori i el Batxillerat en la nova proposta educativa*. 1991.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Primària*. Barcelona: Col. Nou Sistema Educatiu, 1992 a.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *El projecte curricular i la programació*. Barcelona: Col. Nou Sistema Educatiu, 1992 b.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *L'Educació Primària: Exemples d'unitats de programació*. Barcelona: Col. Nou Sistema Educatiu, 1992 c.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Educació Secundària Obligatòria. Orientacions per a l'elaboració d'un crèdit*. Barcelona: Col. Nou Sistema Educatiu, 1993.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *L'avaluació a l'Educació Primària*. Barcelona: Col. Nou Sistema Educatiu, 1994.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Educació Secundària Obligatòria: Atenció a la diversitat a l'ESO: 50 idees per a l'acció*. Barcelona: Col. Nou Sistema Educatiu, 1996.
- Graig, L. *El Currículo Abierto*. Biblioteca Nuevas Orientaciones de la Educación. Buenos Aires. Madrid: «El Ateneo».
- Mauri, T.; Valls, E.; Gómez, I. *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. MIE. Materials Curriculars, 1992.
- Ordre de 20 de desembre de 1983, per la qual s'aprova el Pla de Presentació i Complementació del «Disseny Curricular per a l'elaboració de Programes de Desenvolupament Individual» per a alumnes amb necessitats educatives especials. DOGC de 15 de febrer de 1984.
- Ordre de 12 de novembre de 1993, per la qual es determinen els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació primària. (DOGC n. 1826, 26-11-1993).
- Ordre de 25 d'agost de 1994, per la qual s'estableix el procediment per a l'autorització de modificacions d'elements prescriptius del Currículum de l'etapa de l'educació infantil i l'etapa de l'educació primària. (DOGC núm. 1994, 14-9-1994. p. 6098-6100)
- Rotger, B. *Evaluación formativa*. Madrid: Cincel, 1990.
- Ruiz, R. *Técnicas de Individualización Didáctica*. Col. Educación y Futuro: Monografías para la Reforma. Madrid: Cincel, 1988.
- Ruiz, R. *Adequacions Curriculars Individualitzades (ACI) per als alumnes amb necessitats educatives especials*. Documents d'Educació Especial 11. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1989.
- Stainback, S.; Stainback, W. *Curriculum Considerations in Inclusive Classrooms: Facilitating Learning for all Students*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co., 1992.
- Stenhouse, L. *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Ediciones Morata, 1984.

La Construcció del Coneixement Acadèmic

PROFESSORA: Montse BENLLOCH I BURRULL

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

L'objectiu més general d'aquesta assignatura és donar eines psicopedagògiques per a l'assessorament en l'educació científica i matemàtica des d'una perspectiva constructivista.

Al finalitzar el curs els alumnes hauran de saber:

- Caracteritzar el coneixement acadèmic i el coneixement intuïtiu.
- Identificar alguns processos psicològics que intervenen en la comprensió de conceptes bàsics en matemàtiques i ciències.
- Valorar les condicions educatives que afavoreixen l'aprenentatge del coneixement en ciències i matemàtiques
- Diferenciar les propostes didàctiques en matemàtiques i ciències d'acord als seus fonaments psicopedagògics i epistemològics.

CONTINGUTS:

1. Constructivisme

1.1. Definició del concepte.

- La construcció del món feta pels artistes, les persones del carrer i els científics.
- Psicologia i constructivisme, la perspectiva piagetiana i vigotskiana.
- Filosofia i constructivisme.

1.2. Les aportacions de la teoria de Piaget al constructivisme.

- El pensament científic com a model de coneixement en evolució.
- Què, com i qui construeix el coneixement?
- Què canvia i què és invariant en el desenvolupament cognitiu?

1.3. Les aportacions de la teoria de Vigotski al constructivisme

- L'activitat sociocultural com a model de construcció del coneixement.
- Què, com i qui construeix el coneixement en la teoria de Vigotski?
- Mediació semiòtica i consciència en la construcció de coneixements.

1.4. El coneixement de la vida quotidiana (informal) i el coneixement escolar (formal).

- Universals cognitius.
- Organització social de l'educació: conseqüències cognitives.
- Diferències entre l'educació formal i informal.

2. Construcció de coneixements científics

2.1. Condicions generals de l'aprenentatge

- Nivells d'anàlisi per examinar l'aprenentatge.
- Elements que intervenen en l'aprenentatge.

2.2. Processos d'aprenentatge

- Processos d'adquisició i construcció del coneixement científic.
- Diferents nivells d'anàlisi dels processos:

2.3. El paper de les idees implícites en l'aprenentatge de les ciències

- Característiques de les idees intuïtives prèvies a la instrucció.

2.4. Estratègies per identificar idees prèvies.

- Tècniques més emprades: el col·loqui, pluja d'idees, cartells, dibuixos i qüestionaris, mapes conceptuals.

- 2.5. Estratègies per a conquerir el canvi conceptual
 - Requeriments segons Posner.
 - Proposta de Hewson.
 - Exemples de canvi d'algunes idees i conceptes en ciències.
- 2.6. De l'aprenentatge associatiu a l'aprenentatge constructiu.
 - Característiques psicològiques dels dos tipus d'aprenentatge .
- 3. Construcció de coneixement matemàtic

Relacions entre el coneixement formal i no formal emprant continguts matemàtics en diferents contextos.

 - Concepte de transferència.
 - Coneixement matemàtic i activitat matemàtica.
 - Coneixement matemàtic i context d'adquisició.
- 3.1. Aspectes socials i culturals de les matemàtiques.
 - Coneixement i pràctica.
 - Activitats relacionades amb l'entorn.
 - Anàlisi de les diferents activitats matemàtiques transculturals.
- 3.2. Perspectiva de la construcció individual del nombre.
 - Formació de la noció de nombre.
 - Desenvolupament de la conservació.
 - Correspondències.
 - Desenvolupament de la sèrie.
- 3.3. Mesura
 - Desplaçaments i punts de referència en l'espai.
 - Longitud.
 - Quantitats físiques.

METODOLOGIA:

Es realitzaran classes expositives i participatives. Els alumnes hauran de llegir un seguit de textos que s'indicaran a l'inici del curs. Seran obligatoris per a tothom i seran discutits i analitzats a classe. També es farà servir material audiovisual per analitzar conductes d'aprenentatge.

AVALUACIÓ:

Aquesta assignatura s'avaluarà mitjançant dos exàmens parcials eliminatoris, un al final de cada quadrimestre i un treball en grup durant el 1r quadrimestre. L'assistència a classe és obligatòria.

BIBLIOGRAFIA:

- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Visor. 1994
- Benlloch, M. 1984. *Por un aprendizaje constructivista de las ciencias*. Madrid: Visor.
- Benlloch, M. 1998. *Desarrollo cognitivo y teorías implícitas en el aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Visor.
- Benlloch, M. 1992. *Ciencias en el parvulario*. Barcelona: Paidós
- Bishop, A. 1994. *Mathematical Enculturation*. Kluwer Academic Publisher.
- Carrahaer, T; et al. *En la vida diez, en la escuela cero*. 1989/1991. San Pablo. Siglo XXI Editores.
- Driver, R; Guesne, E; Tiberghien, A. *Ideas científicas en la infancia y la adolescencia*. Madrid: MEC / Morata.
- Glaxton, G. 1987. *Vivir y Aprender*. Madrid: Alianza Editorial.
- Jiménez, M. P; Albadalejo, C; Caamaño, A. 1992. *Curso de actualización científica y didáctica*. Didáctica de las ciencias de la naturaleza. Madrid: MEC.
- Lacasa, P. 1994. *Construir conocimientos. ¿Saltando entre lo científico y lo cotidiano?* II Seminario sobre cons-

- tructivismo y educación. Puerto de la Cruz.
- Lovell, K. 1966. *Desarrollo de los conceptos básicos matemáticos y científicos en los niños*. Madrid: Morata. 1986.
- Piaget, J; Szminska, A. 1967. *Génesis del número en el niño*. Guadalupe. Buenos Aires.
- Pozo, J. I. 1987. *Aprendizaje de las ciencias y pensamiento causal*. Madrid: Visor.
- Pozo, J. I. 1997: *Aprendices y Maestros*. Madrid: Alianza Editorial.
- Rogoff, B. 1993. *Aprendices del pensamiento. El desarrollo cognitivo en el contexto social*. Barcelona. Paidós.
- Scribner, S; Cole, M. Consecuencias cognitivas de la educación formal e informal. 1973/82. *Infancia y Aprendizaje*. 17, p 3-18.
- Vergnaud, G. 1991. *L'enfant, la mathématique et la réalité*. Barna. Peter Lang. Trad. Luis Ortega Segura *El niño las matemáticas y la realidad*. Mèxic: Trillas.

Intervenció Psicopedagògica en els Trastorns de Desenvolupament

PROFESSORA: Montse CASTELLS i CLOTA

2n Quadrimestre. 6 crèdits

OBJECTIUS:

Analitzar l'especificitat evolutiva tant per als aprenentatges com per a la socialització d'infants i joves amb un dèficit orgànic que afecti el seu desenvolupament.

Conèixer els aspectes bàsics d'instruments d'avaluació específics en l'atenció a l'alumnat amb trastorns del desenvolupament.

Elaborar diverses adequacions curriculars adaptades a l'especificitat de l'alumnat amb trastorns de desenvolupament treballats, en atenció als diferents nivells educatius i àrees d'aprenentatge.

Conèixer estratègies per accedir a les principals fonts d'informació en relació a la recerca en l'àmbit dels trastorns de desenvolupament estudiats.

CONTINGUTS:

- 1.- Concepcions sobre els problemes de desenvolupament en l'infant. Senyals de risc. Classificació dels principals trastorns de desenvolupament.
- 2.- La persona amb retard mental.
 - 2.1. Característiques diagnòstiques.
 - 2.2. L'educació dels alumnes amb condicions de retard mental en el nostre sistema educatiu.
 - 2.2.1. L'escolarització dels alumnes amb R.M. en els centres ordinaris i d'Educació Especial.
 - 2.2.2. Característiques bàsiques de la resposta educativa:
 - Dimensió institucional.
 - Dimensió curricular.
 - 2.2.3. La proposta curricular i els recursos personals i materials necessaris.
 - 2.3. L'avaluació dels alumnes amb retard mental:
 - 2.3.1. L'avaluació comprensiva.
 - 2.3.2. Altres instruments d'avaluació:
 - Prova de l'EAP de Terrassa.
 - L'ICAP.
 - L'ABC (avaluació basada en el currículum).
 - L'ACCEPTS.
 - 2.4. Estratègies per atendre la diversitat a l'aula.
 - Anàlisi i valoració dels llibres de text.
 - Les Guies d'Estudi.
 - El company tutor.
 - Adaptacions de materials.
 - Programes d'aprenentatge específic.
- 3.- La persona amb dèficit auditiu.
 - 3.1. Concepte de deficiència auditiva. Classificació de les sordeses segons diversos criteris.
 - 3.2. Avaluació logopèdica i psicopedagògica d'habilitats comunicatives específiques del deficient auditiu
 - 3.2.1. Avaluació de la funcionalitat auditiva.
 - 3.2.2. Avaluació de la intel·ligibilitat de la parla i la lectura labial.
 - 3.2.3. Avaluació de la competència comunicativa en llenguatge de signes.

- 3.2.4. Avaluació del rendiment acadèmic.
- 3.3. Aspectes psicoevolutius més destacables del desenvolupament del deficient auditiu.
- 3.4. La resposta escolar. Criteris d'intervenció organitzativa i curricular.
4. Altres discapacitats relacionades amb els trastorns de desenvolupament: la deficiència visual i el retard motriu.

AVALUACIÓ

L'avaluació es durà a terme a partir dels següents criteris:

- Domini teòric dels continguts desenvolupats (prova escrita en finalitzar el quadrimestre) 60%.
- Treballs pràctics individuals o en grup. Lectura i reflexió crítica d'articles relacionats amb el programa 30%.
- Assistència i participació a classe 10%.

Serà necessari haver lliurat tots els treballs per poder-se presentar a l'examen. En cap cas els treballs serviran per aprovar l'assignatura quan la qualificació de l'examen sigui inferior a quatre.

BIBLIOGRAFIA:

- AAMR. *Retraso mental. Definición y sistemas de apoyo*. Madrid: Alianza, 1997.
- Alegria, (1997) Adquisición de la lectura en el niño sordo: reflexiones a partir del modelo cognitivo de la lectura. *Comunicar*, 23-32.
- Barlet, X. i Gras, R. (1995). *Atención temprana del bebé sordo. Análisis de una experiencia*. Barcelona: Masson.
- Domingo, J. i Peñafiel, F. (Eds.) (1998) *Desarrollo curricular y organizativo en la escolarización del niño sordo*. Málaga: Aljibe.
- Fernández, P. (1996) Reflexiones sobre la escritura y la alfabetización de los niños sordos. *Revista de Logopedia, Fonología y Audiología*. Vol XVI, n. 2, 79-85.
- Gupta, R. M.; Coxhead, P. *Asesoramiento y apoyo psicopedagógico*. Madrid: Narcea. 1993.
- Hegarty, et al. (1988) *Aprender juntos. La integración escolar*. Madrid: Morata.
- Lowe, P. (1995) *Apoyo educativo y tutoría en Secundaria*. Madrid: Narcea.
- Manrique, M. et al. (1996). *Programa de implantes cocleares: Cuestiones básicas y previas, aspectos relacionados con el proceso de rehabilitación y resultados*. FIAPAS, 49 (separata).
- Marchesi, A. (1987). *El desarrollo cognitivo y lingüístico de los niños sordos*. Madrid: Alianza Psicología.
- Martín, E. et al. (1991) *La atención a la diversidad en la Educación Secundaria*. Barcelona: ICE.
- Moreno, M. (coord.) (1997) *Intervención psicoeducativa en las dificultades del desarrollo*. Barcelona: Ariel
- Muntaner, J. *La sociedad ante el deficiente mental*. Madrid: Narcea 1998.
- Navarro, F. i Clemente, R. (1989). El juego simbólico en niños sordos. *Revista de Logopedia, Fonología y Audiología*, Vol. IX, n. 3 (134-141).
- Reynolds, D. et al. *Las escuelas eficaces: claves para mejorar la enseñanza*. Madrid- Aula XXI, Santillana. 1997.
- Silvestre, N. i Valero, J. (1995). «Investigación e intervención educativa en el alumno sordo. cuestiones sobre la integración escolar». *Infancia y Aprendizaje*, 69-70, 31-44.
- Silvestre, N. et al. (1998). *Sordera, comunicación y aprendizaje*. Barcelona: Masson.
- Torres, S et al. (1995). *Deficiencia auditiva. Aspectos psicoevolutivos y educativos*. Málaga: Aljibe.
- Torres, S. (1998). *Memoria, fonología y sordera*. Fiapas, 62. 25-28.
- Wang, M. C. (1995) *Atención a la diversidad del alumnado*. Madrid: Narcea.

Mètodes d'Investigació en Educació

PROFESSORA: Núria SIMÓ i GIL

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Conèixer i comprendre els diferents mètodes d'investigació qualitativa en relació als models de recerca en els quals es fonamenten. Desenvolupar processos d'anàlisi i interpretació de les dades en el context d'una recerca. Promoure una visió oberta i complexa sobre què és la investigació que guiï la presa de decisions dels mètodes a desenvolupar segons l'orientació de la recerca.

CONTINGUTS:

Tema 1: Aproximació conceptual a la investigació qualitativa.

Tema 2: Procés i disseny de la investigació qualitativa.

Tema 3: La planificació de la recerca.

Tema 4: La recollida de dades.

Tema 5: L'anàlisi de dades.

Tema 6: L'informe d'investigació.

METODOLOGIA:

El treball de classe i el desenvolupament del programa tindran com a llibre de referència:

Rodríguez, G.; Gil, J. García, E. *Metodología de la investigación cualitativa*. Málaga: Aljibe, 1996.

Les sessions de classe constaran d'explicacions inicials per part del professorat, comentaris de capítols de llibre i altres articles d'investigacions educatives, treballs en petits grups, debats col·lectius i del treball en el desenvolupament d'una recerca qualitativa des de la pràctica.

AVALUACIÓ:

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- a) Assistència i participació en els treballs de classe.
- b) Treballs en grup relacionat amb el disseny, planificació i realització d'un projecte d'investigació.
- c) Treballs individuals sobre els continguts de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Alonso, C. *Lecturas, voces y miradas en torno al recurso informático en un centro de secundaria. Estudio de un caso*. [Tesi doctoral]. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1992.

Anguera, M.T. *Metodología de la observación en las ciencias humanas*. Madrid: Cátedra, 1985.

Anguera, M. T. (coord.). *Observación de conducta interactiva en contextos naturales: Aplicaciones*. Barcelona: Edicions de la UB, 1999.

Arnal, J. et al. *Investigación educativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona: 1992.

Arnaus, R. *Complicitat i interpretació. El relat d'una etnografia educativa*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1996.

Bisquerra, R. *Métodos de investigación educativa Guía práctica*. Barcelona: CEAC, 1989.

Cohen, L.; Manion, L. *Métodos de investigación educativa*. Madrid: Muralla, 1990.

Dane, F. C. *Métodos de recerca*. Barcelona: UOC/Proa, 1997.

Elliott, J. *Pràctica, recerca, i teoria en educació*. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Elliott, J. *La investigación-acción en educación*. Madrid: Morata, 1991.

- Elliott, J. *El cambio educativo desde la investigación-acción*. Madrid: Morata, 1993.
- Escudero, J. M. *Tendencias actuales en la investigación educativa: los desafíos de la investigación crítica*. Currículum, 2, p. 3-25, 1990.
- Fox, D. J. *El proceso de investigación en educación*. Pamplona: Eunsa, 1981.
- Goetz, J. P.; Lecompte, M. D. *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Madrid: Morata (E.O.: 1984), 1988.
- Guba, E. Criterios de credibilidad en la investigación naturalista. Dins Gimeno-Sacristán i Pérez Gómez, A. (coord.) (1983): *La enseñanza: su teoría y su práctica*. Madrid: Akal Universitaria, p.148-165, 1981.
- Jackson, PH. W. *La vida en las aulas*. Madrid: Morata (E.O.: 1968), 1991.
- Kemmis, S.; McTaggart, R. *Cómo planificar la investigación-acción*. Barcelona: Laertes, 1988.
- Ketele, J. M.; Roegiers, X. *Metodología para la recogida de información*. Madrid: La Muralla, 1995.
- Merriam, Sh. B. *Case Study Research in Education*. San Francisco, Jossey-Bass, 1988.
- Miles, M. B. i Huberman, A. M. *Qualitative Data Analysis*. EUA: Sage, 1994.
- Mckernan, J. *Investigación-acción y curriculum*. Madrid: Morata, 1999.
- Patton, M. Q. *Qualitative Evaluation Methods*. California: Sage, 1980.
- Rincón, D. et al. *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson, 1995.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana. Un estudio etnográfico*. Barcelona: Octaedro, 1998.
- Sancho, J. M. *Entre pasillos y clases*. Barcelona: Sendai, 1987.
- Sancho, J. M. et al. *Aprendiendo de las innovaciones en los centros*. Madrid: CIDE, 1993.
- Simons, H. (ed.) *Towards a Science of the Singular*. Norwich: UEA. Centre for Applied Research in Education, 1989.
- Stake, R. E. *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata, 1998.
- Taylor, S. J. i Bogdan, R. *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós, 1986.
- Walker, R. *Métodos de investigación para el profesorado*. Madrid: Morata, 1989.
- Wittrock, M. C. *La investigación en la enseñanza. Enfoques, teorías y métodos*. Vols I, II, III. Barcelona: Paidós (E.O.: 1986), 1988.
- Woods, P. *La escuela por dentro*. Barcelona: Paidós, 1989.
- Woods, P. *Experiencias críticas en la enseñanza y el aprendizaje*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Woods, P i Hammersley, M. *Género, cultura i etnia en la escuela*. Barcelona: Paidós, 1996.

Seminaris

PROFESSORA: Isabel CARRILLO i FLORES

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS I CONTINGUTS:

L'assignatura s'estructura en un espai on desenvolupar diferents seminaris que permetin el diàleg i la reflexió a l'entorn de temes d'interès per a la formació i la pràctica psicopedagògiques. Els continguts s'estructuren en tres apartats que corresponen als seminaris:

Seminari 1: Societat i psicopedagogia.

La finalitat d'aquest seminari és l'anàlisi de l'evolució històrica de la psicopedagogia fins al moment actual, tenint en compte els problemes socials i els reptes educatius que la nostra societat planteja.

Seminari 2: Perfil del psicopedagog i deontologia professional.

En aquest segon seminari la reflexió i el debat se centraran en la necessitat de formar-se per saber prendre decisions, dialogar i actuar com a mediador en la resolució de conflictes, actuant d'acord a una ètica professional.

Seminari 3: Àmbits d'intervenció i funcions psicopedagògiques.

El tercer seminari s'estructura temporalment en l'última part del curs amb la finalitat d'orientar les pràctiques a partir del coneixement de diferents àmbits i realitats on es pot desenvolupar un treball psicopedagògic.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

La dinàmica dels seminaris es basarà en la participació i el diàleg. Les aportacions dels participants i la reflexió individual i compartida ajudaran a pensar els diferents continguts, que es treballaran també a partir de conferències d'especialistes en el tema, vídeos, premsa, textos psicopedagògics, i altres recursos que en possibilitin l'anàlisi i la comprensió.

Tenint en compte aquesta metodologia de treball, l'avaluació de l'assignatura es farà a partir de:

- a) Assistència als diferents seminaris i realització de les activitats individuals i en grup que es plantegin en les sessions.
- b) Lectura i reflexió escrita d'un llibre.
- c) Memòria individual del procés i dels continguts treballats en els diferents seminaris.

Per aprovar l'assignatura cal assolir i desenvolupar satisfactòriament els objectius i les activitats plantejades en cada apartat (el mínim de cada part és un aprovat: 5).

BIBLIOGRAFIA:

- Arnaus, R. *Complicitat i interpretació. El relat d'una etnografia educativa*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1996.
- Cardús, S. *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Contreras, J. *La autonomia del profesorado*. Madrid: Morata, 1997.
- Delors, J. *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Esteve, J.M. i altres. *Los profesores ante el cambio social*. Barcelona: Antrhopos, 1995.
- Hernández, F. (coord.) *Formación del profesorado*. Barcelona: Praxis, 1998.
- Imbernón, F. (coord.) *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 1999.
- Martínez, M. *El contrato moral del profesorado*. Bilbao: Desclée de Brower, 1998.
- Mayor Zaragoza, F. *Los nudos gordianos*. Barcelona: Círculo de lectores/Galaxia Gutenberg, 1999.

- Mendiluce, J.M. *Tiempo de rebeldes*. Barcelona: Planeta, 1998.
- Pérez de Cuéllar, J. *Nuestra diversidad creativa*. Madrid: Fundación Santamaría/SM, 1997.
- Pérez Gómez, A.I. *La cultura escolar en la sociedad neoliberal*. Madrid: Morata, 1998.
- Savater, F. *El valor de educar*. Barcelona: Ariel, 1997
- Salgueiro, A.M. *Saber docente y práctica cotidiana. Un estudio etnográfico*. Barcelona: Octaedro, 1998.
- Shön, D. *La formación de profesionales reflexivos*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: Ceac, 1997.
- Trilla, J. *El profesor y los valores controvertidos. Neutralidad y beligerancia en la educación*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Wanjiru, Ch. *La ética de la profesión docente*. Pamplona: Eunsa, 1995.
- Zabala, A. *Enfocament globalitzador i pensament complex*. Barcelona: Graó, 1999.

Assignatures Obligatòries de 2n curs

Pràcticum

COORDINACIÓ: Providència DAUFÍ i MORESO

Anual. 15 crèdits.

Per cursar l'assignatura de Pràcticum s'haurà d'haver cursat, prèviament, un mínim de quatre assignatures de primer curs.

OBJECTIUS:

Les pràctiques de Psicopedagogia estan concebudes per proporcionar als estudiants un aprofundiment en els continguts dels estudis de Psicopedagogia en la seva aplicació en àmbits d'intervenció psicopedagògica. Durant el curs 1998-99, aquests àmbits d'intervenció es concreten bàsicament en entorns escolars i de serveis socials. En aquest sentit, la Facultat d'Educació oferirà places de pràctiques en els següents contextos:

1. Instituts i Centres d'Educació Secundària.
2. Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP).
3. Centres de Recursos per a Alumnes amb Dèficits Auditius (CREDA).
4. Centres d'Educació Especial.
5. Centres d'Educació Infantil i Primària.
6. Centres vinculats a Serveis Socials.
7. Universitat de Vic.

TEMPORALITZACIÓ:

Amb caràcter general, les pràctiques es portaran a terme un dia a la setmana, en un període que podrà abastar des del mes de setembre fins al mes de juny. Segons les característiques del Centre o Servei de Pràctiques, es podran concentrar en algun període del curs acadèmic.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant col·laborarà en tasques vinculades a la Psicopedagogia amb el personal del centre o servei corresponent. Elaborarà un projecte de treball que desenvoluparà durant el curs.

El projecte de treball serà elaborat per l'alumne d'acord amb amb els professionals del Centre o Servei de pràctiques i amb el corresponent professor-tutor de la Facultat d'Educació.

Al final del curs acadèmic l'alumne lliurarà una Memòria de Pràctiques al professor-tutor de la Facultat d'Educació. Aquesta memòria inclourà: a) Descripció del Projecte de treball; b) Descripció de la seva posada en pràctica; c) Conclusions del treball portat a terme; d) Valoració global i personal de les pràctiques.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació i la qualificació de l'assignatura de pràctiques el/la professor/a-tutor/a de la Facultat d'Educació corresponent considerarà els següents aspectes:

Assistència de l'estudiant al Centre o Serveis on haurà desenvolupat les pràctiques.

Assistència a reunions i participació en projectes que els Centres o Serveis de pràctiques sol·licitin o admetin.

Assistència a sessions de formació i seguiment de les pràctiques.

Entrevistes amb el professor-tutor.

Memòria de pràctiques.

Informe escrit del professional del Centre o Servei de pràctiques.

Psicologia de la Instrucció

PROFESSOR: Àngel ALSINA i PASTELLS

Quadrimestral: 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Es tracta d'una assignatura troncal bàsica en els estudis de psicopedagogia, de caràcter teòric, però que aspira a proporcionar elements per a analitzar i comprendre la pràctica educativa escolar. També vol fonamentar el disseny de la pràctica de l'ensenyament i de la intervenció psicopedagògica.

L'objectiu fonamental de l'assignatura és aprofundir en les bases psicopedagògiques del currículum. A partir d'aquest, se'n desprenen els següents:

- Aconseguir que els estudiants siguin capaços d'adquirir una visió global de la psicologia de la instrucció, de la seva configuració històrica i dels seu objecte d'estudi.
- Disposar de criteris que permetin valorar les aportacions d'aquesta disciplina a l'estudi dels fenòmens educatius escolars i resoldre els problemes relacionats amb la seva planificació i desenvolupament.
- Contrastar les informacions i els criteris continguts en els blocs sobre els diferents temes proposats amb la pròpia experiència i coneixement pràctic de la realitat escolar per a revisar els criteris propis, per a consolidar-los científicament o per a modificar-los si cal.
- Construir, de manera personal, criteris d'intervenció psicopedagògica fonamentats.

CONTINGUTS:

Tema 1. La psicologia de la instrucció: aspectes definitoris

1. Introducció.
2. Antecedents de la psicologia de la instrucció.
3. L'aparició de la psicologia de la instrucció. Breu evolució històrica de la seva conceptualització.
4. Definició contemporània de psicologia de la instrucció.
5. Teories i models psicològics.
6. Aportacions de les teories i models instruccionals.
 - 6.1. Principals aportacions.
 - 6.2. Interaccions teòriques i pràctiques: cognitives, socials i contextuals.
 - 6.3. Principals teories i models instruccionals.

Tema 2. Els subjectes de la instrucció: el professor

1. Introducció.
2. La personalitat del professor.
3. L'afectivitat del professor
4. La motivació del professor per a ensenyar.
5. El pensament del professor.
6. Aspectes diferencials en l'estudi del professor.
7. L'avaluació del professor.

Tema 3. Els subjectes de la instrucció: l'alumne

1. Introducció
2. L'afectivitat de l'alumne
3. La motivació de l'alumne
4. Els processos de pensament de l'alumne
5. Aspectes diferencials de l'alumne
6. L'avaluació de l'alumne

Tema 4. Els continguts de la instrucció

1. Introducció.
2. Conceptualització i definicions de currículum.
3. Models curriculars.
 - 3.1. Classificació de Stenhouse: models d'objectius, de procés i d'investigació.
 - 3.2. Classificació de Short
 - 3.3. Classificació de Tanner
4. Els components del currículum.
 - 4.1. Què ensenyar?
 - 4.2. Quan ensenyar?
 - 4.3. Com ensenyar?
 - 4.4. Què, com i quan avaluar?
5. L'avaluació del currículum.

Tema 5. El medi físic com a context instruccional

1. Introducció
2. La influència en el procés instruccional del disseny arquitectònic de les aules.
3. La distribució dels alumnes a l'aula.
4. La mida o ràtio del grup-classe.
5. La influència del temps instruccional.

METODOLOGIA:

A l'inici de cada tema es presentarà un esquema pensat perquè serveixi de guió. També es presentarà la bibliografia específica per ampliar els coneixements sobre el tema.

En el transcurs de cada tema hi haurà sessions d'exposició teòrica en les quals es presentaran els continguts que cal conèixer i sessions pràctiques que permetran veure d'una manera pràctica els diferents continguts exposats.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es compon de dos parcials eliminatoris i un treball:

- els parcials són proves de resposta múltiple, i es realitzen un a mitjans del quadrimestre i l'altre al final. S'establirà una data prèvia a la realització de cada parcial per al repàs dels continguts així com per fer un mostreig del tipus d'examen.

Els estudiants que no superin alguna de les proves, es podran presentar a la segona convocatòria, que tindrà les mateixes característiques que el de primera convocatòria.

- el treball està pensat per aconseguir un millor seguiment d'alguns dels temes, alhora que ajuda a la seva comprensió i ampliació. Amb ell es pretén, també, adquirir l'hàbit de llegir llibres i articles de Psicologia d'una manera raonada i crítica. Es lliurarà als estudiants un guió del treball amb els objectius, criteris d'avaluació, etc. El treball s'haurà de presentar dins els quinze dies anteriors a l'acabament de l'assignatura, previ acord amb els estudiants.

La qualificació final s'obté del resultat de les puntuacions obtingudes en els exàmens parcials i l'avaluació del treball, de manera que el 70% de la nota la formarà l'apartat teòric i el 30% restant s'obindrà de les puntuacions obtingudes en l'apartat pràctic.

BIBLIOGRAFIA:

- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomía de los objetivos de la educación*. Alcoi: Marfil, 1979.
- Coll, C. (1986). *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Coll, C. et al. (1997). *Psicología de la Instrucción*. Barcelona: U.O.C.
- Davidoff, L. (1984). *Introducción a la psicología*. Mèxic: McGraw-Hill

- Ferrández, A., Sarramona, J. i Tarín, L. (1984). *Tecnología didáctica. Teoría y práctica de la programación escolar*. Barcelona: CEAC,
- Gagné, R.M. i Rohwer, W. (1969). Instructional Psychology. *Annual Review of Psychology*, 20, 381-418.
- Genovard, C. i Gotzens, C. (1990). *Psicología de la Instrucción*. Madrid: Santillana
- Gómez, I., Mauri, T. i Valls, E. (1997). L'aprenentatge dels continguts escolars. A C. Coll (ed.), *Psicología de la Instrucción*. Barcelona: U.O.C.
- Morris, C.G. (1997). *Psicología*. Madrid: Prentice-Hall.
- Myers (1991). *Psicología*. Madrid: Panamericana.
- Worchel, S. i Shebilske, S. (1997). *Psicología. Fundamentos y aplicaciones*. Madrid: Prentice-Hall.

Orientació Professional

PROFESSORA: Esther FATSINI i MATHEU

Quadrimestral. 6 crèdits

INTRODUCCIÓ:

En aquesta assignatura es pretén oferir un recorregut per les diferents perspectives teòriques, models, processos, etc., en orientació professional. L'estabilitat laboral, l'immobilisme professional, la formació per a l'exercici de la professió, entre altres, han donat pas a la temporalitat, la polivalència i la formació contínua. En aquest context el professional de l'orientació té un paper primordial: orientar per al canvi i per a la presa de decisions.

OBJECTIUS:

- Proporcionar elements de reflexió per a la intervenció en orientació professional.
- Analitzar diferents eines i estratègies per a l'orientació professional.
- Conèixer els diferents àmbits d'intervenció: formals i no formals.

CONTINGUTS:

1. Aspectes introductoris. Clarificació terminològica.
2. Models i teories.
 - 2.1 Del Model d'Ajut al d'Educació per la Carrera Professional.
3. Funcions de l'orientador.
4. L'orientació professional en la formació.
 - 4.1 Subsistema de formació reglada
 - 4.2 Subsistema de formació ocupacional
 - 4.3 Subsistema de formació contínua i permanent.
5. El paper de l'orientació en l'elaboració del projecte professional.
 - 5.1 Exploració personal: autoconeixement, autoestima, interessos, preferències professionals...
 - 5.2 Coneixement dels recursos i serveis d'intermediació facilitadors de la inserció laboral.
 - 5.3 Mètodes i tècniques d'accés a la professió i l'ocupació.
 - 5.4 El paper dels tests en la tasca orientadora.
 - 5.5 Informació professional.
6. Disseny de programes d'intervenció en Orientació.
 - 6.1 Valoració de necessitats educatives.
 - 6.2 Finalitat. Determinació dels objectius prioritaris.
 - 6.3 Planificació de la intervenció: continguts, destinataris, recursos,...
 - 6.5 Avaluació i redisseny.
7. La intervenció en l'orientació professional de diferents col·lectius.
 - 7.1 Joves
 - 7.2 Dones
 - 7.3 Majors de 40 anys
 - 7.4 Minories ètniques
 - 7.5 Persones amb discapacitats.
 - 7.6 Reinserció de persones amb risc d'exclusió social: drogodependències, delinqüència,...
8. Tendències i perspectiva en Orientació Professional.
 - 8.1 Iniciatives i Programes Comunitaris.
 - 8.3 L'orientació professional a Espanya i a Catalunya.

METODOLOGIA

Es combinarà la teoria amb la lectura d'articles i bibliografia diversa per fer-ne posteriorment un comentari o debat. També es realitzaran activitats de dinàmica de grups i altres activitats grupals i individuals. Es fomentarà el diàleg i la reflexió a partir de les experiències del grup d'estudiants.

AVALUACIÓ

L'avaluació es realitzarà en funció de:

- Treball individual de recerca d'informació (30%).
- Treball en grup (40%).
 - Visita al Saló de l'Ensenyament, a Barcelona (com a part del treball de grup).
- La realització d'una prova escrita sobre continguts del programa (30%).

BIBLIOGRAFIA

- AA.VV. *L'orientació professional. Temes a debat*. Barcelona: Institut Municipal d'Educació, 1995.
- Adame, M.T. (coord.). *Orientació per a la inserció sociolaboral dels joves: Recull d'experiències i materials*. Palma: Universitat de les Illes Balears, 1999.
- Álvarez, M. *Orientación profesional*. Barcelona: Cedecs, 1995.
- Álvarez, M. i altres. *La orientación vocacional a través del currículum y de la tutoría. Una propuesta para la etapa de 12 a 16 años*. Barcelona: ICE, Graó Editorial. Materiales para la innovación educativa (MIE), 1991.
- Arnaiz, P.; Guerrero, C. *Discapacidad psíquica: formación y empleo*. Archidona: Aljibe, 1999.
- Fernández Sierra, J. *El trabajo docente y psicopedagógico en Secundaria*. Col: Biblioteca de Educación. Archidona, Málaga: Aljibe, 1995.
- Montané, J. *Orientación ocupacional*. Barcelona: Ceac, 1993.
- Montané, J.; Martínez, M. *La orientación escolar en la educación secundaria. Una nueva perspectiva desde la educación para la carrera profesional*. Barcelona: P.P.U., 1994.
- Poal, G. *Entrar, quedarse, avanzar*. Madrid: Siglo XXI, 1993.
- Repetto, E. *Orientación educativa e intervención psicopedagógica*. Madrid: UNED, 1994.
- Riart, J. *Elegir una profesión. Proceso de reflexión para elegir bien una profesión*. Barcelona: PPU, 1996.
- Rodríguez Espinar, S. (coord.). *Teoría y práctica de la orientación educativa*, 1993.
- Rodríguez Moreno, M.L. *La orientación profesional. I. Teoría*. Barcelona: Ed. Ariel, 1998.
- Rodríguez Moreno, M.L. *El mundo del trabajo y las funciones del orientador*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Sanz Oro, R. *Evaluación de programas en orientación educativa*. Madrid: Priámide, 1990.
- Torres, J.A. *La formación del profesor tutor como orientador*. Jaén: Universidad de Jaén, 1996.
- Valls, F. *Fundamentos de orientación profesional para psicopedagogos*. Almería: Universidad de Almería, 1998.
- Valls, F. *Programa autoaplicable de asesoramiento vocacional*. Almería: Universidad, Servicio de Publicaciones. Monografías Humanidades, 1996.

Aspectes Sociolingüístics i Didàctics de l'Ensenyament de la Llengua

PROFESSORS: Francesc CODINA i VALLS
Modest REIXACH i PLA

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

El primer bloc de l'assignatura pretén proporcionar un conjunt de coneixements bàsics sobre la situació sociolingüística en l'àmbit català, especialment en els col·lectius dels adolescents i dels joves, per tal d'analitzar les repercussions d'aquesta situació en l'ensenyament de la llengua a primària i a secundària.

El segon bloc pretén proporcionar un conjunt de coneixements bàsics sobre els objectius, els continguts i les bases didàctiques de l'ensenyament de la llengua. També pretén exercitar els estudiants en l'anàlisi, l'avaluació, la utilització, l'adaptació i l'elaboració de materials didàctics adreçats a alumnes de secundària.

PROGRAMA:

1. Aspectes sociolingüístics. Iniciació conceptual i terminològica.

1.1 Llengua i cultura.

1.1.1. Llengua, producte cultural.

1.1.2. Llengua, dipòsit de cultura.

1.1.3. Eina creadora i transmissora de cultura.

1.1.4. Funcions principals de la llengua: comunicatives, identificadores, simbòliques.

1.2. Llengua, territori, demografia

1.2.1. Llengua pròpia.

1.2.2. Comunitat lingüística.

1.2.3. Contacte de llengües.

1.2.4. Llengües majoritàries i minoritàries

1.2.5. Conflicte lingüístic.

1.3. Diglòssia

1.3.1. El concepte i la seva evolució.

1.3.2. Dues condicions essencials.

1.3.3. Quatre casos possibles.

1.3.4. La diglòssia als PPCC.

1.3.5. Acceptació i autoanàlisi.

1.3.6. Algunes distincions introduïdes.

1.3.7. Canvis recents.

1.3.8. Conclusions.

1.4. Coneixement i ús del català a Catalunya i als altres PPCC

1.4.1. Reflexions prèvies

1.4.2. Fonts i metodologies

1.4.3. Modalitats

1.4.4. Coneixement del català als diferents països: dades sincròniques, dades siacròniques. Alguns col·lectius específics: infants, adolescents, joves, immigrants...

1.4.5. Competència i performància

1.4.6. Ús o usos

1.4.7. Usos privats, públics, oficials

1.4.8. El català a l'ensenyament

- 1.4.9. Conclusions sobre la situació social de la llengua catalana
- 1.5. Normalització lingüística
 - 1.5.1. Antecedents i significacions
 - 1.5.2. Normalització / normativització
 - 1.5.3. Normalització / extensió de l'ús
 - 1.5.4. Justificacions
 - 1.5.5. Objectius polítics i jurídics
 - 1.5.6. Objectius sociolingüístics
 - 1.5.7. Balanç de resultats
- 1.6. Bilingüisme i educació
 - 1.6.1. Bilingüisme individual
 - 1.6.2. Bilingüisme i societat
 - 1.6.3. L'adquisició d'una segona llengua
 - 1.6.4. L'educació bilingüe
 - 1.6.5. Immersió lingüística versus submersió lingüística
 - 1.6.6. Condicions i característiques dels programes d'immersió lingüística
 - 1.6.7. Bilingüisme i educació en el domini lingüístic català
 - 1.6.8. Situació de l'ensenyament bilingüe a Catalunya
- 2. Aspectes didàctics
 - 2.1. Diversitat lingüística i ensenyament
 - 2.1.1. Relació entre diversitat lingüística i rendiment escolar
 - 2.1.2. Teories del dèficit i teories de la diferència
 - 2.1.3. Tractament educatiu de la diversitat i la variació lingüístiques
 - 2.2. La llengua i la literatura en l'ensenyament obligatori
 - 2.2.1. El caràcter instrumental de les habilitats i dels coneixements lingüístics
 - 2.2.2. L'ensenyament de la llengua orientat a l'ús
 - 2.2.3. La llengua i la literatura en els dissenys curriculars de primària i secundària: objectius, continguts i orientacions didàctiques
 - 2.3. Avaluació i ús de materials didàctics
 - 2.3.1. Els materials didàctics: tipologies i funcions
 - 2.3.2. Observació, anàlisi i avaluació de materials didàctics
 - 2.3.3. Utilització i adaptació de materials didàctics
 - 2.4. L'elaboració de materials didàctics
 - 2.4.1. La planificació
 - 2.4.1.1. Documentació, tant pel que fa a la matèria com als recursos didàctics
 - 2.4.1.2. Delimitació dels objectius i dels continguts
 - 2.4.1.3. Establiment de criteris d'organització i distribució del material
 - 2.4.1.4. Establiment de criteris de redacció i estil
 - 2.4.2. L'elaboració
 - 2.4.2.1. Ideació, selecció i construcció de les activitats
 - 2.4.2.2. Redacció dels textos explicatius i dels enunciats de les activitats
 - 2.4.2.3. Ordenació, comprovació, sistematització i correcció del material
 - 2.4.3. L'experimentació, la revisió i l'edició del material

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

Pel que fa al primer bloc (aspectes sociolingüístics), l'avaluació consistirà en una o diverses proves sobre les matèries explicades a classe i en la valoració dels treballs teòrics o empírics (un per estudiant o grup, com a mínim).

Pel que fa al segon bloc (aspectes didàctics), que es durà a terme durant el segon quadrimestre, les primeres sessions (al voltant de 20 hores) tindran un caràcter introductori. L'objectiu és aconseguir que els estudiants adquireixin els coneixements bàsics que els permetin de plantejar adequadament un projecte d'elaboració de material didàctic. A la meitat del quadrimestre es realitzarà un examen amb l'objectiu de comprovar que s'han adquirit aquests coneixements. Els estudiants que no superin aquesta prova podran recuperar-la en l'examen final de juny. La resta de les sessions tindran un caràcter pràctic i es destinaran a l'elaboració (guiada i assessorada pel professor) d'un projecte de material didàctic relacionat amb algun aspecte de l'ensenyament de la llengua i la literatura a secundària. Aquest treball es podrà realitzar individualment o en grup. El nombre de membres d'un grup haurà de guardar proporció amb les característiques del projecte, i en cap cas no podrà superar les quatre persones. Els estudiants que no puguin assistir amb regularitat a aquestes sessions pràctiques hauran de realitzar el treball individualment.

La nota global de l'assignatura serà la mitjana de les proves específiques i dels treballs relacionats amb cadascun dels dos apartats.

BIBLIOGRAFIA Bàsica:

Aspectes sociolingüístics

- Arenas, J. *Llengua i educació a la Catalunya d'avui*. Barcelona: La Llar del Llibre, 1990.
- Areny, M. D. *Avaluar per construir. Eines de diagnosi i intervenció en la situació sociolingüística de l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Argelaguet, J. *Partits, llengua i escola. Anàlisi de la política lingüística de la Generalitat de Catalunya en l'ensenyament obligatori (1980-1995)*. Barcelona: Editorial Mediterrània, 1999.
- Artigal, J.M. *Els programes d'immersió als territoris de llengua catalana*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 1995.
- Baker, Colin. *Fundamentos de educación bilingüe y bilingüismo*. Madrid. Cátedra, 1997.
- Baker, Colin. *Encyclopedia of Bilingualism and Bilingual Education*. Multilingual Matters Ltd.: Claredon, 1998.
- Bastardas, Albert., *Ecologia de les llengües*. Barcelona: Proa, 1996.
- Bibiloni, Gabriel. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: Editorial 3 i 4, 1997.
- Boix, Emili. *Triar no és traïr. Identitat i llengua en els joves de Barcelona*. Barcelona: Edicions 62, 1993.
- Boix, Emili; Vila, F. Xavier. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Branchadell, A. *La normalitat improbable*. Barcelona: Empúries, 1996.
- Joan i Marí, B. *Les normalitzacions reeixides*. Vilassar de Mar: Oikos-Rau, 1996.
- Lee McKay, Sandra; Hornberger, Nancy H (ed.). *Sociolinguistics and Language Teaching*. Cambridge University Press, 1996.
- Llei 1/1998, de 7 de gener, de Política Lingüística*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1998.
- Marí, I. (coord.) *La llengua als Països Catalans*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 1992.
- Monés i Pujol, J. *La llengua a l'escola: 1714-1939*. Barcelona: Barcanova, 1984.
- Pla i Molins, M. *El bilingüisme escolar a Barcelona*. Barcelona: La Magrana, 1996.
- Pradilla, M. A. *La llengua catalana al tombant del mil·lenni*. Barcelona: Empúries, 1999.
- Prats, M.; Rafanell, A.; Rossich, A. *El futur de la llengua catalana*. Barcelona: Empúries, 1990.
- Pueyo, M. *Llengües en contacte en la comunitat catalana*. València: Universitat de València, 1991.
- Reixach, Modest (coord.), *El coneixement del català*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1997.
- Serra, J.M. *Immersion lingüística, rendiment acadèmic i classe social*. Barcelona: Horsori, 1997.
- Siguan, M. *España plurilingüe*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
- Solé i Camardons, J. *Sociolingüística per a joves*. 2a ed. Barcelona: La Llar del Llibre, 1989.
- Vallverdú, F. *L'ús del català: un futur controvertit*. Barcelona: Edicions 62, 1990.
- Vallverdú, F. *Velles i noves qüestions sociolingüístiques*. Barcelona: Edicions 62, 1998.

- Vila, I. *La normalització lingüística a l'ensenyament no universitari de Catalunya*. Barcelona: Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, 1993.
- Vila, I. *El català i el castellà en el sistema educatiu de Catalunya*. Barcelona: Horsori, 1996.
- Vila, I. (coord.); Siguan, M. *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Proa / Edicions de la UOC, 1998.

Aspectes didàctics

- Antúñez, S; del Carmen, L. M.; Imbernón, F.; Parcerisa, A.; Zabala, A. *Del proyecto educativo a la programación del aula*. Barcelona: Graó, 1992.
- Area Moreira, M. *Los medios, los profesores y el currículo*. Barcelona: Sendai Ediciones, 1991.
- Articles de didàctica de la llengua i de la literatura* (publicació trimestral iniciada el juliol de 1994). Barcelona: Serveis Pedagògics, S.L.
- Bassols, M. i Torrent, A. M. *Models textuais: teoria i pràctica*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Bolibaugh, J. et al. *Educational Development: A Practical Issue: Guidelines for the Preparation, Production and Distribution of Text Books*. París: UNESCO, 1980.
- Cabero Almenara, J. *Análisis de medios de enseñanza: aportaciones para su selección, diseño e investigación*. Sevilla: Alfar, 1990.
- Camps, Anna; Colomer, Teresa (coord.). *L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i la literatura en l'educació secundària*. Barcelona: ICE de la UB / Horsori, 1998.
- Cassany, Daniel. *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1999.
- Cebrián de la Serna, M. *La Didáctica, el curriculum, los medios y los recursos didácticos*. Málaga: Universidad de Málaga, 1992.
- Codina, F., Coromina, E., Fargas, A. i Fornols J. *Llengua i comunicació 3 i 4. Guia didàctica i projecte curricular*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
- Cunningsworth, Alan. *Evaluating and Selecting EFL teaching materials*. London: Heinemann Educational Books, 1984.
- Disseny curricular. Ensenyament Primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Disseny curricular. Ensenyament Secundari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Ellington, H. and Race, P., *Producing teaching materials: a handbook for teachers and trainers*. Kogan Page: Nichols, 1994.
- Lomas, C.; Osoro, A.; Tusón, A. *Ciencias del lenguaje, competencia comunicativa y enseñanza de la lengua*. Barcelona: Paidós, 1993.
- Lomas, C. (coord.). *La educación lingüística y literaria en la enseñanza secundaria*. Barcelona: ICE de la UB / Horsori, 1996.
- Monereo, C. *Avaluació del tractament de la diversitat als llibres de text*. Barcelona: Comissió Ciutadana Pro Integració Escolar, 1995.
- Parcerisa i aran, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona: Graó, 1996.
- Richaudeau, F. *Conception et production des manuels scolaires*. París: UNESCO, 1979.
- Richaudeau, F. *Écrire avec efficacité*. Toulouse: Albin Michel, 1992.
- Seguin, R. *L'élaboration des manuels scolaires. Guide méthodologique*. París: UNESCO, 1989.
- Serafini, M. T. *Como se estudia*. Barcelona: Paidós, 1991.
- Serafini, M. T. *Como se escribe*. Barcelona: Paidós, 1994.
- Siguan, M. *La enseñanza de la lengua por tareas*. Barcelona: ICE de la UB / Horsori, 1995.

Models d'Orientació i Intervenció Psicopedagògica

PROFESSOR: José Ramón LAGO i MARTÍNEZ

Anual 9 crèdits.

OBJECTIUS:

- Conèixer i relacionar les característiques fonamentals dels diferents models teòrics d'intervenció amb diferents practiques d'intervenció psicopedagògica.
- Conèixer les característiques de l'orientació i la intervenció psicopedagògica en la legislació actual i relacionar las funcions que se li encomana amb els diferents models d'intervenció.
- Identificar algunes estratègies generals d'intervenció per a cada àmbit d'orientació i intervenció psicopedagògica i aplicar-la en algunes situacions pràctiques.

CONTINGUTS:

1. Orientació i Intervenció psicopedagògica.
 - 1.1 Concepte d'orientació i intervenció psicopedagògica.
 - 1.2 Enfocaments i models d'orientació i intervenció psicopedagògica. Classificacions dels models i enfocaments.
 - 1.3 Dimensions fonamentals d'un model d'intervenció psicopedagògica.
2. El model clínic.
3. Els models de programes.
4. Els models de consulta.
5. El model educacional-constructivista.
6. Orientació e intervenció psicopedagògica en el sistema educatiu actual.
 - 6.1. Orientació i intervenció psicopedagògica en la legislació i orientacions derivada de la LOGSE.
 - 6.2 Orientació i intervenció psicopedagògica en la legislació i orientacions de la Generalitat de Catalunya.
7. Orientació educativa i intervenció psicopedagògica a les diferents etapes de l'educació obligatòria.
8. La col·laboració en el desplegament del currículum.
 - 8.1 Assessorament curricular
 - 8.2 Eixos de l'assessorament en el desplegament del currículum a les diferents etapes educatives.
9. La col·laboració en l'atenció a la diversitat.
 - 9.1 Mesures d'atenció a la diversitat.
 - 9.2 Col·laboració en la planificació i desenvolupament de les mesures d'atenció a la diversitat.
10. La col·laboració en l'atenció a les n.e.e.
 - 10.1 L'avaluació psicopedagògica.
 - 10.2 La col·laboració en l'elaboració i desenvolupament de les adaptacions curriculars.
11. La col·laboració en la orientació i l'acció tutorial.
 - 11.1 Continguts de l'orientació educativa.
 - 11.2 Col·laboració en el desenvolupament dels àmbits de l'acció tutorial.
12. Planificació i desenvolupament de l'orientació i la intervenció psicopedagògica.

METODOLOGIA:

Les activitats de ensenyament-aprenentatge consistiran en exposicions del professor, anàlisi de documents i de casos pràctics per part dels estudiants en petit grup i elaboracions de síntesis a partir de la guia del professor.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es realitzarà mitjançant la realització de proves escrites sobre els continguts treballats i altres activitats complementàries.

BIBLIOGRAFIA:

- Alonso, J. (1995). *Orientación educativa. Teoría, evaluación e intervención*. Ed. Síntesi.
- Bisquerra, R. (Coord) (1998). *Modelos de orientación e intervención psicopedagógica*. Barcelona: Praxis.
- Fernández, J. (Coord). (1996) *El trabajo docente y psicopedagógico en educación secundaria*. Málaga: Aljibe.
- Instruccions de la Direcció General d'Ordenació Educativa per a l'organització i el funcionament dels serveis educatius del departament d'Ensenyament.
- Jiménez, R.A. i Porras, R. (1997). *Modelos de acción Psicopedagógica: entre el deseo y la realidad*. Málaga: Aljibe.
- Marchesi, A. Coll, C. Palacios, J. (1990) *Desarrollo psicológico y educación. Vol III: Necesidades Educativas Especiales*. Madrid: Alianza Editorial.
- Marcelo, C.(Coord) (1997) *Asesoramiento curricular y organizativo*. Ariel: Barcelona.
- M.E.C. (1998) *La orientación educativa y la Intervención psicopedagógica*. MEC.
- Ministerio de Educación y Ciencia (1992) «*Orientación y Tutoría*». Materiales para la Reforma. Educación Secundaria Obligatoria. Madrid: MEC.
- Monereo, C. Solé, I. (Coords.) (1996) *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza Psicología.
- Parrilla, A. (1996) *Apoyo a la escuela: un proceso de colaboración*. Ed. Mensajero.
- Resolució de la Direcció General d'Ordenació Educativa de 19 de juny 1997 per la qual s'aproven instruccions relatives a l'organització del currículum a l'educació secundària obligatòria per a l'atenció a la diversitat dels alumnes.
- Rodríguez, M. M. (1996) *El asesoramiento en educación*. Aljibe. Malaga.
- Solé, I. (1998). *Orientación educativa e intervención psicopedagógica*. Barcelona: ICE de la Universidad de Barcelona/Horsori.

Educació Especial

PROFESSOR: Pere PUJOLÀS i MASET

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Reflexionar sobre els plantejaments actuals de l'Educació Especial i la seva fonamentació pedagògica i ètica.
- Plantejar els reptes que suposa l'atenció dels alumnes amb necessitats educatives especials dins l'escola ordinària.
- Construir un cos teòric que fonamenti la intervenció psicopedagògica.

CONTINGUTS:

1. Introducció: els precursors de la integració escolar (Comenius, Itard, Seguin)
2. Evolució de l'Educació Especial fins a la seva conceptualització actual
 - Del llenguatge del dèficit al llenguatge de les necessitats educatives especials
 - Raons per a la integració (Dunn)
 - Integració: es compleixen les promeses? (Gottlieb)
 - Més enllà de la integració escolar: l'atenció a la diversitat ("Declaració de Salamanca").
3. Una escola per a tothom
 - L'escola inclusiva: trets fonamentals
 - Escola inclusiva i currículum (S i W. Stainback)
 - L'atenció als alumnes amb dèficits severes en l'escola inclusiva (Brown)
 - Fonamentació ètica d'una escola per a tothom
4. Educació Especial comparada:
 - L'atenció als alumnes amb necessitats educatives especials en diferents països
 - Tendències actuals i perspectives de futur.

METODOLOGIA:

Les classes es plantejaran com un espai de debat, aportació d'experiències i confrontació d'idees i han de possibilitar i potenciar al màxim la «construcció» de coneixement per part dels alumnes en relació als continguts de l'assignatura a partir dels coneixements que ja tenen adquirits. Els estudiants es distribuïran en diferents equips que, de forma cooperativa, treballaran els continguts de l'assignatura a partir de l'anàlisi de documents de diferents autors, aportats pel professor.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació de l'assignatura es tindran en compte els següents elements i criteris:

- Un examen final o bé l'elaboració d'una síntesi personal de cada un dels temes treballats a classe a partir del guió elaborat pels estudiants i el professor.
- Un treball individual o en grup, sobre algun aspecte complementari, relacionat amb el temari de l'assignatura i que no s'hagi treballat, o s'hagi treballat poc, a les classes.
- L'assistència i la participació a les classes, l'aportació de material, la participació a les tutories, etc.

BIBLIOGRAFIA:

Bautista Jiménez, Rafael (1991): *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Málaga: Aljibe.
Canevaro, Andrea (1985): *Els infants que es perden al bosc*. Vic: Eumo.

- Canevaro, Andrea (1987): *Infants amb deficiències*. Barcelona: Rosa Sensat/ Edicions 62.
- Departament d'Ensenyament (1986): *L'educació especial a Catalunya*. Documents d'Educació especial, n. 8. Barcelona: Departament d'Ensenyament.
- Departament d'Ensenyament (1991): *La resposta a les necessitats educatives especials dels alumnes a l'ensenyament infantil i obligatori*. Documents d'Educació Especial, n. 11. Barcelona: Departament d'Ensenyament
- Lopez Melero, M. (1990): *La integració escolar: otra cultura*. Málaga: Consejería de Educación y Ciencia. Junta de Andalucía.
- Marchesi, A., Martín, E. (1990): Del lenguaje del trastorno a las necesidades educativas especiales. Dins Marchesi, A., Coll, C., Palacios, J. (comp.): *Desarrollo psicológico y educación*. Vol. III. Madrid: Alianza Editorial, p. 15-33.
- Molina García, Santiago (1986): Sentido y límites de la Pedagogía terapéutica. Dins *Enciclopedia temática de Educación Especial*. Vol. I, p. 34-46. Madrid: CEPE.
- Monereo Font, Carles (1988): Integració educativa: sistemes i tècniques. *Documents d'Educació Especial*, n. 10. Barcelona: Departament d'Ensenyament.
- Ortega, J.L., Matson, J.L. (1987): Recerca actual en integració escolar. *Documents d'Educació Especial*, n. 7, Barcelona: Departament d'Ensenyament.
- Parrilla, A. (1992): *El profesor ante la integración escolar: Investigación y formación*. Capital Federal (Argentina): Ed. Cincel.
- Puig, J., Romeu, T. (1991): *L'escola ha de donar resposta a tots els alumnes*. Barcelona: P.P.U.
- Puigdellívol, I. (1992): *Programació d'aula i adequació curricular*. Barcelona: Graó.
- Sánchez Asín, Antonio (1993): *Necesidades educativas e intervención psicopedagógica*. Barcelona: P.P.U.

Dificultats d'Aprenentatge i Intervenció Psicopedagògica

PROFESSOR: Pere PUJOLÀS i MASET

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Delimitar conceptualment les dificultats d'aprenentatge i la intervenció psicopedagògica.
- Facilitar l'adquisició dels coneixements i les estratègies que permetin identificar, delimitar i analitzar les dificultats d'aprenentatge.
- Facilitar l'adquisició dels coneixements i les estratègies que permetin planificar, aplicar i valorar la resposta educativa adequada a les diferents dificultats d'aprenentatge.

CONTINGUTS:

1. Qüestions preliminars

1.1 La intervenció psicopedagògica. Definició i models.

- Intervenció psicopedagògica, assessorament curricular, orientació educativa
- La intervenció psicopedagògica, l'atenció a la diversitat de necessitats educatives i la qualitat de l'educació.
- L'atenció a la diversitat com a procés: entre l'avaluació de les necessitats educatives (o dificultats d'aprenentatge) i la resposta educativa a aquestes dificultats.
- Perspectives de la intervenció psicopedagògica: de la concepció individual de l'educació i la pràctica educativa a la concepció curricular.

1.2 Dificultats d'aprenentatge. Definició i tipus.

1.3 Els referents de qualsevol intervenció didàctica i psicopedagògica

Primera Part: Les dificultats d'aprenentatge més generals i la resposta educativa

2. La construcció de coneixement i les dificultats d'aprenentatge

2.1 La concepció constructivista

2.2 La teoria de l'elaboració (Merrill i Reigeluth)

2.3 La teoria de la formació per etapes de les accions mentals (Galperin i Talizina)

2.4 Identificació de les principals dificultats d'aprenentatge en el procés de construcció de coneixement.

3. Estratègies didàctiques generals per a la superació de les dificultats d'aprenentatge.

3.1 Estratègies d'autorregulació de l'aprenentatge

3.2 L'aprenentatge cooperatiu

3.3 Una proposta integradora: un model d'intervenció didàctica i d'organització del treball a l'aula basat en l'aprenentatge cooperatiu.

Segona Part: Algunes dificultats d'aprenentatge específiques i la resposta educativa

4. Dificultats d'aprenentatge de la llengua i intervenció psicopedagògica

5. Dificultats d'aprenentatge de la lectura i intervenció psicopedagògica

6. Dificultats d'aprenentatge de les matemàtiques i intervenció psicopedagògica

METODOLOGIA:

Les sessions de classe tindran un caràcter marcadament pràctic. A partir de la lectura de documents, de les explicacions del professor i de l'exposició d'experiències s'intentarà anar construint entre tots –i cadascú des del seu propi bagatge de coneixements– un cos teòric i pràctic a l'entorn dels continguts de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació es tindran en compte aquests elements:

1. L'assistència i la participació en les sessions de classe i en les tutories.
2. La realització d'un treball individual amb una síntesi personal dels continguts dels tres primers temes de l'assignatura, o bé un examen escrit sobre aquests temes.
3. La realització d'un treball individual o en grup sobre algun tema relacionat amb els continguts de la segona part de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

- Ainscow, M. (1995): *Necesidades especiales en el aula*. Madrid: UNESCO-Narcea.
- Alonso, J. i Carriedo, N. (1996): Problemas de comprensión lectora: evaluación e intervención. Dins Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza, p. 343-364.
- Barberà, E. i Gómez-Granell, C. (1996): «Las estrategias de enseñanza y evaluación en matemáticas. Dins Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza, p. 383-404.
- Bassedas, E., Marrodán, M., Oliván, M., Rossell, M., Seguer, M., Vilella, M. (1991): *Intervención educativa y diagnóstico psicopedagógico*. Barcelona: Paidós/Cuadernos de Pedagogía (Edició original 1989).
- Camps, A. i Castelló, M. (1996): Las estrategias de enseñanza-aprendizaje en la escritura. Dins Monereo, C. i Solé, I. (Coord.): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza, p. 321-342.
- Echeita, G. (1995): El aprendizaje cooperativo. Un análisis psicosocial de sus ventajas respecto a otras estructuras de aprendizaje. Dins Hernández Berrocal, P. i Melero, M.A. (comps.): *La interacción social en contextos educativos*. Madrid: Siglo XXI.
- Echeita, G. i Martín, E. (1990): «Interacción social y aprendizaje. Dins Marchesi, A., Coll, C., i Palacios, J. (Comp.): *Desarrollo psicológico y educación. Vol. III*. Madrid: Alianza, p. 49-67.
- Jiménez, J. i Gironde, L. (1990): *Càlcul a l'escola. Reflexions i propostes*. Col·lecció Guix, n. 13. Barcelona: Graó.
- Jorba, J. i Casellas, E. (Eds.) (1996): *Estratègies i tècniques per a la gestió social a l'aula. Volum 1: La regulació i l'autoregulació dels aprenentatges*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, Institut de Ciències de l'Educació.
- Monereo, C. i Solé, I. (Coord.) (1996): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza.
- Nicasio, J. (1995): *Manual de dificultades de aprendizaje. Lenguaje, Lecto-escritura y Matemáticas*. Madrid: Narcea.
- Ovejero, A. (1990): *El aprendizaje cooperativo. Una alternativa eficaz a la enseñanza tradicional*. Barcelona: PPU.
- Pérez Gómez, A. (1989): Conocimiento académico y aprendizaje significativo. Bases teóricas para el diseño de instrucción. Dins Gimeno Sacristán, J. i Pérez Gómez, A. (Coord.): *La enseñanza: su teoría y su práctica*. Madrid: Akal.
- Rivière, A. (1990): Problemas y dificultades en el aprendizaje de las matemáticas: una perspectiva cognitiva. Dins Marchesi, A., Coll, C., i Palacios, J. (Comp.): *Desarrollo psicológico y educación. III*. Madrid: Alianza, p. 155-182.
- Rué, J. (1991a): *El treball cooperatiu*. Barcelona: Barcanova.
- Sánchez, E. (1990): El aprendizaje de la lectura y sus problemas. Dins Marchesi, A., Coll, C., i Palacios, J. (Comp.): *Desarrollo psicológico y educación. Vol. III*. Madrid: Alianza, p. 121-130.
- Sánchez, E. (1990): Estrategias de intervención en los problemas de lectura. Dins Marchesi, A., Coll, C., i

- Palacios, J. (Comp.): *Desarrollo psicológico y educación. Vol. III.* Madrid: Alianza, p. 139-154.
- Solé, I. (1992): *Estrategias de lectura.* Barcelona: Graó.
- Solé, I. (1993): Disponibilidad para el aprendizaje y sentido del aprendizaje. Dins Coll, C. i altres: *El constructivismo en el aula.* Barcelona: Graó, p. 25-46.
- Talizina, N. (1988): *Psicología de la enseñanza.* Moscú: Editorial Progreso. Capítulo II: Teoría de la formación por etapas de las acciones mentales p. 57-148.
- Talizina, N. (1992): *La formación de la actividad cognoscitiva de los escolares.* México: Ángeles Editores.
- Serra, J., Carretero, M.R. i Pujolàs, P. (1998): El canvi educatiu en termes de canvi conceptual: cap a una concepció curricular de l'educació. *Suports*, vol 2, n. 2, p. 57-68.
- Valmaseda, M. (1990): Los Problemas de Lenguaje en la Escuela, dins Marchesi, A., Coll, C., i Palacios, J. (Comp.): *Desarrollo psicológico y educación. Vol. III.* Madrid: Alianza, p. 101-120.
- Wilson, J.D. (1992): *Cómo valorar la calidad de la enseñanza.* Barcelona: Paidós.

Paradigmes Educatius i Fenòmens Socials Contemporanis

PROFESSOR: Antoni TORT i BARDOLET

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Els canvis socials i culturals que afecten el món d'avui exigeixen del professional de l'educació una constant actualització respecte de quins són els models, enfocaments i corrents de pensament pedagògic que orienten l'evolució de l'educació actual. L'assignatura pretén oferir una àmplia panoràmica d'aquestes aportacions pedagògiques que malden per respondre a la dinàmica social contemporània.

CONTINGUTS:

1. Tradició i canvi en educació. Educació i societat.

El paper de l'educació en una societat canviant. Crisi o adaptació. L'educació com a activitat de conservació, d'innovació i de reconstrucció de l'experiència.

2. Nous usos i nous costums en la societat del coneixement.

Cultura local i cultura mundial, la «globalització». Els contextos de l'educació: La ruptura dels paràmetres espai/temps en l'educació contemporània. Institucions escolars i xarxes de comunicació. De l'autoformació als sistemes educatius. La ciutat i l'educació.

3. L'educand i l'aprenent, avui.

La multiplicació de les formes d'excel·lència. La formació de la persona en un món insegur. Les dificultats d'identificació amb les institucions educatives. L'acollida com a principi pedagògic. Contextos experiencials i contextos educatius dels infants i joves. Factors de desigualtats en educació.

4. L'estatus del saber pedagògic en una societat en transformació.

La construcció social del currículum. La qüestió dels nivells. Universalisme i relativisme en la construcció dels currícula. La transdisciplinarietat. Els continguts escolars en el marc de la societat de de l'espectacle.

5. Educació i desenvolupament humà.

L'educació com a bé públic o l'educació com a bé de consum. L'educació com a dret. L'educació com a inversió: entre el creixement econòmic i el desenvolupament humà. Educació per a la qualificació, per a la competència, per a la competitivitat. L'educació al llarg de la vida. Formació i ocupació.

6. Educació i democràcia.

Autonomia i control. Liberalisme i estatisme. La dualització escolar. Participació i exclusió en el funcionament de l'educació actual. La igualtat d'oportunitats: mesures i estratègies. Escola i comunitat, el futur de les comunitats educatives.

METODOLOGIA:

Les sessions constaran d'explicacions inicials per part del professor, comentaris de lectures recomanades, discussions en petit grup i exposicions públiques per part de l'alumnat.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir de:

- assistència i participació en l'activitat d'aula i en altres activitats que s'organitzin.
- redacció d'escrits i exposicions orals realitzades regularment a l'aula.
- elaboració d'una memòria de l'assignatura que inclourà comentaris de diversos articles i d'un llibre.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- A.A.V.V., *Nuevas perspectivas críticas en educación*. Barcelona: Paidós, 1994.
- A.A.V.V., *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 2000.
- A.A.V.V., *Cròniques per a una educació democràtica*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
- A.A.V.V., *Educar a la secundària*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Arendt, H. *La crisi de la cultura*. Dins Arendt, H.; Finkielkraut, A. *La crisi de la cultura*. Barcelona: Pòrtic, 1989.
- Beck, U. *Qué es la globalización?* Barcelona: Paidós, 1998.
- Bruner, J., *La educación, puerta de la cultura*. Madrid: Visor, 1997.
- Cardús, S., *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Castells, M., *La era de la informació. Economía, sociedad y cultura*. Madrid: Alianza Editorial 1997-98. (3 vols.)
- Colom, A.J.; Melich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1994.
- Debord, G., *Nuevos comentarios sobre la sociedad del espectáculo*. Barcelona: Anagrama, 1999.
- Delors, J., et. al. *Hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Duch, Ll. *La educación y la crisis de la modernidad*. Barcelona: Paidós, 1997.
- Fibla, P. *El patrimoni ètic de la modernitat. Educació i valors*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Finkielkraut, A. *La derrota del pensamiento*. Barcelona: Anagrama, 1990.
- Fullan, M.; Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca luchar en la escuela?* Morón: MCEP, 1997.
- Gardner, H. *La mente no escolarizada. Cómo piensan los niños y cómo deberían enseñar las escuelas*. Barcelona: Paidós, 1993.
- Giddens, A. *Consecuencias de la modernidad*. Madrid: Alianza Editorial, 1996.
- Hargreaves, A. *Profesorado, cultura y posmodernidad. Cambian los tiempos, cambia el profesorado*. Madrid: Morata, 1993.
- Heilbroner, R. *Visiones del futuro. El pasado lejano, el ayer, el hoy y el mañana*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Lipovetski, G. *El imperio de lo efímero*. Barcelona: Anagrama, 1990.
- Margalit, A. *La sociedad decente*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Marín, E.; Tresserras, J.M. *Cultura de masses i postmodernitat. (Elogi i crítica de la comunicació contemporània)*. València: Editorial 3 i 4, 1994.
- Marina, J. A. *El misterio de la voluntad perdida*. Barcelona: Anagrama, 1998.
- Pérez de Cuéllar. *La nostra diversitat creativa*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Postman, N. *Fi de l'educació. Una redefinició del valor de l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Postman, N., *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Sartori, G. *Homo videns*. Barcelona: Taurus, 1998.
- Sennett, R. *La corrosión del carácter*. Barcelona: Anagrama, 2000.
- Soler, M. *Dues visions antagòniques de l'educació des de la talaia intencional*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1998.
- Stenhouse, L. *Cultura y educación*. Morón: Publicaciones MCEP, 1997
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: Ceac, 1997.
- Vattimo, G. *La sociedad transparente*. Barcelona: Paidós, 1990.

Assignatures Optatives

Educació i Serveis Públics a la Unió Europea

PROFESSOR: Xavier RAMBLA i MARIGOT

Oprativa. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer les relacions entre l'educació i altres instàncies públiques a dins i a fora de l'escola.
- Adquirir els conceptes bàsics per analitzar i avaluar el funcionament dels serveis públics vinculats amb l'educació.

CONTINGUTS:

1. Els serveis públics i la societat.
 - 1.1. Què és la societat moderna?
 - 1.2. Debat ideològic sobre els serveis públics.
2. L'anàlisi dels serveis públics.
 - 2.1. Metodologia d'avaluació dels programes socials.
 - 2.2. Debat científic sobre els serveis públics.
3. Els objectius generals de les polítiques educatives i socials als anys noranta.
 - 3.1. La potenciació (empowerment) i la justícia social.
 - 3.2. La integració, la inserció social i la pedagogia de la inclusió.
 - 3.3. La transversalitat de les polítiques de gènere.
 - 3.4. Els recursos humans, el repartiment del treball i la formació professional.
4. Primer cas de treball: l'educació de les persones adultes.
 - 4.1. L'analfabetisme a la societat moderna.
 - 4.2. L'educació de les persones adultes a Espanya.
 - 4.3. L'educació de les persones adultes a Dinamarca.
5. Segon cas de treball: la formació professional de joves sense estudis.
 - 5.1. L'atur i la qualificació laboral.
 - 5.2. El Programa de Garantia Social a Espanya.
 - 5.3. El Technical and Vocational Education Initiative a la Gran Bretanya.

METODOLOGIA:

Comentari dels textos teòrics a classe
Explicació contrastada de teories i mètodes d'avaluació
Discussió dels casos de treball
Comentari d'esborranys de l'assaig d'avaluació (tutoria)

AVALUACIÓ:

L'avaluació es basarà en un assaig escrit sobre els continguts treballats a les classes.

BIBLIOGRAFIA:

Apple, M. *La política del saber oficial*. Barcelona: Paidós, 1996.
Ballart, X. *¿Cómo evaluar los servicios públicos?* Madrid: MAP, 1992.

- Báscones, R. *Programes de Garantia Social*. Barcelona: ICE-UB, 1995.
- Beltrán, F. *Política y reformas curriculares*. València: UV, 1991.
- Dale, R. *The State and Education Policy*. Milton Keynes: Oxford University Press, 1989.
- Esping-Andersen, G. *Los tres mundos del estado del bienestar*. València: Alfons el Magnànim, 1982.
- Flecha, R. *La nueva desigualdad cultural*. Barcelona, 1990.
- Gimeno Sacristán, J. Diversidad y currículum, dins Rué, J. *et al. Educació Democràtica i atenció a la diversitat*. Barcelona: ICE-UAB, 1993.
- Husén, T. *Nuevo análisis de la sociedad del aprendizaje*. Barcelona: Paidós, 1988.
- Mortimore, J. The Unqualified School Leaver. A Literature Review, Post-16 *Education Centre Reports*, n. 9. London: Institute of Education, 1991.
- ONU *Declaració de Beijing*. Barcelona: ICD, 1996.
- Pérez Díaz, V. *La primacía de la sociedad civil*. Madrid: Alianza, 1993.
- Piussi, A.M. *Saber que se sabe*. Barcelona: Icaria, 1996.
- PNUD. *Informe sobre desarrollo humano*. Barcelona: Mundi Prens, 1997.
- Popkewitz, T. *Sociología política de las reformas educativas*. Madrid: Morata, 1994.
- Sassoon, E.S. *Las mujeres y el estado*. Madrid: Vindicación Feminista, 1996.

Intervenció Psicopedagògica i Currículum Escolar

PROFESSOR: Robert RUIZ i BEL

Optativa. 4.5 crèdits.

OBJECTIUS:

Des d'una perspectiva d'atenció a la diversitat de necessitats i característiques de l'alumnat que cursa l'educació infantil i obligatòria i tenint en compte la normativa vigent, es pretén que l'alumnat que cursi aquest assignatura sigui capaç de:

1. Formular procediments i elaborar materials facilitadors del desplegament del Currículum Escolar en els Centres Educatius (protocols, documents sobre procediments i fases de desplegament del Currículum Escolar).
2. Elaborar instruments i procediments per a l'avaluació de l'alumnat des d'una perspectiva curricular.
3. Disposar d'instruments i procediments per a l'assessorament sobre desplegaments curriculars en centres educatius,
4. Formular desplegaments del Currículum Escolar.

CONTINGUTS:

1. Actitudinals, de valors i normes:
 - 1.1. Comprensivitat escolar en l'atenció a la diversitat.
 - 1.2. Normativa curricular vigent en relació a cada contingut de l'assignatura.
2. Procedimentals:
 - 2.1. Elaboració de materials de desplegament curricular.
 - 2.2. Disseny d'estratègies, procediments i estratègies de programació i d'adaptació de les programacions (diversificació i personalització).
 - 2.3. Aspectes crítics per a l'assessorament en el desplegament del currículum.
3. Conceptuals:
 - 3.1. Desplegament del Currículum Escolar: breu referència a conceptes bàsics en el context de l'actual ordenament del sistema educatiu.
 - 3.2. Assessorament Curricular i Intervenció Psicopedagògica: suports, tècnic, en recursos i en l'avaluació, en el desplegament del currículum.

METODOLOGIA:

Comentari de textos relacionats amb els continguts i objectius de l'assignatura i, particularment, del dossier corresponent.

Elaboració de materials per part dels estudiants amb el suport del professor.

Exercicis sobre intervenció psicopedagògica en relació al desplegament curricular.

AVALUACIÓ:

1. L'avaluació es basarà en els següents aspectes: un treball de grup sobre continguts de l'assignatura i sobre els exercicis realitzats a classe.
2. Elaboració d'una síntesi personal sobre els continguts treballats a classe.

BIBLIOGRAFIA:

Normativa curricular vigent.

Publicacions sobre Currículum Escolar de les Administracions Educatives.

Bibliografia corresponent a l'assignatura de Disseny, Desenvolupament i Innovació del currículum.

Altres fonts segons els treballs plantejats a les classes.

Investigació en Psicopedagogia

COORDINADOR: Robert RUIZ i BEL

Oportativa. 4.5 crèdits. Anual

Per poder-se matricular d'aquesta assignatura l'estudiant haurà de tenir aprovats els crèdits corresponents a les assignatures de Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica i de Mètodes d'Investigació en Educació, ambdues de 1r curs de Psicopedagogia. També caldrà l'autorització prèvia del cap d'estudis.

OBJECTIUS:

L'objectiu general de l'assignatura és posar en pràctica i ampliar els coneixements que els estudiants han anat assimilant durant el primer curs de l'especialitat en relació amb el disseny i realització de projectes de recerca interdisciplinaris.

En aquest sentit l'assignatura ofereix condicions per a l'assoliment dels següents objectius:

- Millorar les capacitats dels estudiants per a l'elaboració de projectes de recerca en psicopedagogia.
- Aprofundir en l'aplicació de mètodes científics en relació a l'actual corpus de coneixements en psicopedagogia.
- Consolidar enfocaments constructius i crítics en relació a la recerca.
- Aprofundir en l'ús de sistemes d'anàlisi de dades mitjançant suport informàtic.
- Optimitzar la redacció de textos expositius i científics.
- Col·laborar en projectes de treball dels grups de recerca de la Facultat d'Educació.

METODOLOGIA:

L'assignatura tindrà un caràcter eminentment pràctic en el qual la implicació de l'alumnat serà fonamental. Es concep com un espai on, mitjançant la tutorització individual o en grups reduïts, l'estudiant portarà a terme un projecte de recerca escollit lliurement o en el marc de les investigacions que actualment es porten a terme a la Facultat. La tasca realitzada s'estructurarà al voltant de dos tipus de sessions de treball, cadascuna de les quals correspondrà als dos quadrimestres del curs:

- Durant el primer quadrimestre les sessions de treball es dedicaran al disseny d'un projecte de recerca vinculat als interessos professionals de cada estudiant.
- Durant el segon es procedirà a la recollida i anàlisi de dades i posterior redacció d'un informe, tot explicant tant el procés de preparació com la recollida de dades i els resultats del projecte dut a terme.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es basarà en l'exposició pública del treball d'investigació i la memòria escrita del treball.

Assessorament Psicopedagògic al 2n Cicle d'Educació Infantil

PROFESSORA: Núria TARRÉ

Optativa. 4.5 crèdits

OBJECTIUS:

- Identificar els trets característics d'aquest cicle.
- Analitzar les demandes d'assessorament més freqüents en relació a:
 - alumnes
 - grups d'alumnes
 - l'escola
 - la família
- Conèixer les funcions dels diferents Serveis d'Assessorament
- Conèixer diferents instruments d'avaluació psicopedagògica que s'utilitzen en aquest cicle.
- Procés a seguir en la intervenció psicopedagògica
- Valorar possibles estratègies d'intervenció

CONTINGUTS:

1. Característiques de l'etapa d'Educació Infantil. Organització curricular.
2. Els Serveis d'Assessorament del Departament d'Ensenyament
 - 2.1. EAP
 - 2.2. CREDA
 - 2.3. EAP def. visuals
3. Altres serveis sectoritzats: CDIAP, CSMIJ, Serveis Socials, Àrees Bàsiques de Salut.
4. La intervenció psicopedagògica
 - 4.1. Les necessitats dels centres educatius
 - 4.2. Principals demandes
 - 4.3. Procés a seguir en la intervenció
5. Instruments d'avaluació
6. La intervenció amb les famílies
7. La coordinació entre els diferents professionals que intervenen en un mateix centre.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es farà a partir dels següents aspectes:

- a- assistència i participació a classe
- b- realització d'exercicis individuals i de grup
- c- prova escrita sobre els continguts de l'assignatura

BIBLIOGRAFIA:

- Generalitat de Catalunya. *Curriculum. Educació Infantil*. Barcelona: Departament d'Ensenyament, 1992.
- Generalitat de Catalunya. *La resposta a les necessitats educatives especials dels alumnes a l'ensenyament infantil i obligatori*. Document d'Educació Especial 13. Barcelona: Departament d'Ensenyament, 1991.
- Triadó, C. (coop) *Psicologia Evolutiva*. Vic: EumoEditorial, 1993.
- Monereo, C. Solé, I. (coop). *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza Editorial, 1996-1999.
- Solé, I. *Orientación e intervención psicopedagógica. Cuadernos de Educación 28*. Barcelona: ICE-Hosori, 1998.
- Bassedas, E. (coop). *Intervenció Educativa i Diagnòstic Psicopedagògic*. Barcelona: Laia, 1989.

La Funció Tutorial a Secundària

PROFESSORA: Esther FATSINI i MATHEU

INTRODUCCIÓ:

En aquesta assignatura es pretén reflexionar sobre el paper de la tutoria i dels tutors/es a secundària com a element essencial per a orientar els alumnes a nivell personal, acadèmic i professional. La tutoria es pot convertir en l'instrument de relació de tots els agents implicats en l'educació dels joves i, per tant, en l'eix de relació de professors, famílies, alumnes i tutors/es en els centres educatius.

OBJECTIUS:

- Situar la funció tutorial dintre del centre de secundària.
- Conèixer els diferents àmbits de la funció tutorial.
- Practicar i utilitzar estratègies i eines d'acció tutorial.
- Analitzar els continguts principals del PAT.

CONTINGUTS:

1. L'alumne i el centre de secundària.
2. La funció tutorial en el sistema educatiu.
3. El Pla d'Acció Tutorial en el centre de secundària.
4. Intervenció del tutor amb els alumnes:
 - 4.1. Intervenció del tutor en la dinàmica del grup classe.
 - 4.2. El treball tutorial amb cada alumne.
5. El tutor i l'equip docent.
6. Les famílies i la tutoria.
7. Instruments i tècniques per a la intervenció.

METODOLOGIA:

A les classes es donaran referents, teòrics i pràctics, per poder realitzar debat i reflexió sobre la tasca a realitzar en les sessions de tutoria en els centres de secundària, tot partint dels coneixements i experiències prèvies dels alumnes.

AVALUACIÓ:

Per l'avaluació es tindran en compte diferents factors:

- Un treball individual d'anàlisi del PAT d'un centre educatiu (25%).
- L'elaboració d'un dossier/memòria de les activitats de classe, amb lectura d'articles, llibres, reflexió sobre l'assignatura, etc. (35%).
- La realització i exposició d'un treball en grup de pràctica de la tutoria (40%).
- I/o altres aspectes a determinar conjuntament amb el grup d'estudiants, si és pertinent.

Per aprovar l'assignatura caldrà tenir una valoració positiva (aprovat) dels factors esmentats. En cas contrari, caldrà realitzar una activitat complementària que es determinarà amb el grup d'estudiants.

BIBLIOGRAFIA:

- AA.VV. *Ètica i escola: el tractament pedagògic de la diferència*. 2a ed. Barcelona: Edicions 62, 1996.
- Álvarez, M. i altres. *La orientación vocacional a través del currículum y de la tutoría*. Barcelona: ICE. Graó, 1991.

- Álvarez, M. i Bisquerra, R. *Manual de orientación y tutoría*. Barcelona: Praxis, 1996.
- Arnaiz, P; Riart, J. (eds.). *La tutoría: de la reflexión a la práctica*. Barcelona: EUB, 1999.
- Brunet, J.J. *Tutoría con adolescentes*. Madrid: San Pio X, 1991.
- Buxarrais, M.R. i altres. *Ètica i escola: el tractament pedagògic de la diferència*. Barcelona: Edicions 62 / Rosa Sensat, 1990.
- Fabra, M.L. *Técnicas de grupo para la cooperación*. Barcelona: Ceac, 1994.
- Fernández Sierra, J. *El trabajo docente y psicopedagógico en secundaria*. Col: Biblioteca de Educación. Archidona (Málaga): Aljibe, 1995.
- Galve, J.L; Garcia, M. *La acción tutorial*. Madrid: CEPE, 1992.
- Güell, M; Muñoz, J. *Desconeix-te tu mateix: programa d'alfabetització emocional*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Martín, E. I Tirado, V. *La orientación educativa y profesional en la educación secundaria*. Barcelona: ICE Horsori, 1997.
- MEC. *Orientación y tutoría*. Madrid: MEC, 1992.
- Pastor, E. *La tutoría en secundaria*. Barcelona: Ceac, 1994.
- Pérez de Villar, M. J.; Torres, C. *Dinámica de grupos en formación de formadores: casos prácticos*. Barcelona: Herder, 1999.
- Rodríguez Moreno, M. LL. *Orientación profesional y acción tutorial en las enseñanzas medias*. Madrid: Narcea, 1986.
- Sánchez, S. (coord.). *La tutoría en los centros de educación secundaria*. Madrid: Escuela Española, 1997.

Taller d'Expressió Oral i Escrita en Llengua Anglesa

PROFESSORA: Anna VALLBONA I GONZÀLEZ

Optativa. Quadrimestral. 4'5 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

Es tracta d'una assignatura pràctica que pretén ajudar els estudiants a millorar el seu nivell d'anglès, a adquirir el vocabulari i les estructures necessàries per entendre textos especialitzats en psicopedagogia. No es requereix un nivell d'anglès determinat; s'atendran els diversos nivells que hi hagi a la classe.

OBJECTIUS:

Practicar les quatre habilitats: llegir, escriure, escoltar i parlar.

Repassar les estructures gramaticals bàsiques de l'anglès.

CONTINGUTS:

a. Entendre i produir textos escrits breus.

a.1. Com s'escriu un resum

a.2. Com s'interpreta i s'expliquen les gràfiques

a.3. Com s'expressen opinions

b. Entendre i produir converses bàsiques: a partir de la lectura de diversos textos es faran discussions sobre temes que siguin de l'interès de l'alumnat.

Gramàtica:

1. Temps verbals: present simple, present continuat, passat simple, passat continuat, futur i condicional.

2. Formular preguntes.

3. Connectors.

4. Oracions de relatiu.

5. Comparatius / superlatius

Vocabulari:

Introducció al vocabulari bàsic de psicopedagogia.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es farà a través de la participació i l'assistència a classe. La nota final serà la mitjana de tots els treballs i exercicis realitzats a classe relacionats amb els temes que s'aniran tractant. A fi d'avaluar l'evolució del nivell de llengua es faran controls durant el curs.

BIBLIOGRAFIA:

Cambridge International Dictionary of English. Cambridge University Press, 1995.

Collins Cobuild English Grammar. Collins, 1990

Collins Cobuild English Language Dictionary. Collins, 1991

The Penguin Dictionary of Psychology. Penguin, 1992

Vocabulario básico trilingüe de psicología científica (Inglés-Castellano-Catalán). Editorial Fontanella. Barcelona, 1980.

Murphy, Raymond. *Essential Grammar in Use*. CUP, 1996

Swan, Michael. *Practical English Usage*. Oxford University Press, 1995.

Dossier de textos

Complements de Formació

Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica

PROFESSOR: Jesús VALERO i GARCIA

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'objectiu general de l'assignatura és proporcionar eines metodològiques que capacitin l'estudiant per comprendre l'aplicació del mètode científic en l'àmbit de la psicologia.

Els objectius específics que ha d'assolir l'estudiant al finalitzar l'assignatura són:

1. Conèixer l'aplicació del mètode científic en l'àmbit de la psicologia.
2. Caracteritzar els principals trets propis del coneixement científic aplicat a l'àmbit de la psicologia.
3. Saber aplicar les eines bàsiques de recerca i d'anàlisi de les dades.
4. Adquirir criteris per valorar la qualitat dels treballs de recerca.
5. Posseir capacitat per dissenyar recerques de tipus bàsic en l'àmbit de la psicologia.
6. Dominar el lèxic emprat en recerca científica i comunicar el procés d'investigació ajustant-se a les normes estàndard acceptades internacionalment.
7. Adquirir consciència dels problemes ètics de la recerca en psicologia.

CONTINGUTS:

1. Ciència i mètode científic.
 - 1.1. Característiques bàsiques del coneixement científic.
 - 1.2. Delimitació de conceptes: mètode, metodologia i tècniques d'investigació.
2. Disseny d'investigacions en psicopedagogia.
 - 2.1. Principals tendències en la investigació psicopedagògica.
 - 2.1.1. El plantejament hermenèutic o interpretatiu.
 - 2.1.2. La perspectiva empiricoanalítica o racionalista.
 - 2.2. Investigació no experimental.
 - 2.2.1. Tipus de mètodes: Mètodes descriptius.
 - 2.2.1.1. L'observació sistemàtica.
 - 2.2.1.2. Tècniques selectives: l'enquesta.
 - 2.2.1.3. Les escales de mesura i els tests.
 - 2.3. Investigació experimental.
 - 2.3.1. Dissenys experimentals amb grups de subjectes diferents.
 - 2.3.2. Dissenys experimentals amb els mateixos subjectes.
 - 2.3.3. Dissenys experimentals complexos.
 - 2.3.4. Experiments amb $N = 1$.
 - 2.4. Investigació quasiexperimental
 - 2.4.1. Disseny pre-post amb un sol grup.
 - 2.4.2. Disseny pre-post amb grup de control no equivalent.
 - 2.4.3. Disseny de sèries temporals interrompudes amb grup de control no equivalent.
3. Publicació dels resultats.
 - 3.1. Pautes per a la presentació d'un projecte d'investigació.
 - 3.2. Elaboració de l'informe de recerca, difusió i publicació.
4. Normes legals i ètiques de la recerca.

METODOLOGIA:

Les classes constaran d'explicacions inicials per part del professor, comentaris d'articles d'investigacions realitzades en l'àmbit de la Psicologia, treballs en grup i exposicions/defensa de projectes duts a terme pels estudiants.

AVALUACIÓ:

La nota global de l'assignatura es farà a partir de:

- Una prova de matèria relacionada amb el contingut de les classes expositives.
- La participació a l'aula.
- Un treball de grup sobre el disseny i planificació d'un projecte de recerca.

BIBLIOGRAFIA:

- Anguera, M.T. *Metodología de la observación en las ciencias humanas*. 5a ed. Madrid: Cátedra, 1988.
- Arbós, A.; Vidal, M.C. *Evolució, concepte i fonaments de la investigació educativa*. Barcelona: UOC, 1997.
- Arce, C. *Técnicas de construcción de escalas psicológicas*. Madrid: Síntesis, 1994.
- Arnal, J.; Del Rincón, D. i Latorre, A. *Investigación educativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona: Labor, 1995.
- Arnal, J. *Metodologías de la investigación educativa*. Barcelona: UOC, 1997.
- Arnau, J. *Diseños experimentales en psicología y educación*. Mèxic: Trillas, 1986.
- Arnau, J.; Anguera, M. T. i Gómez, J. *Metodología de la Investigación en ciencias del comportamiento*. Murcia: Universidad, 1990.
- Barlow, D. i Hersen, M. *Diseños experimentales de caso único*. Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Botella, J. et al. *Análisis de datos en psicología*. Madrid: Pirámide, 1993.
- Briones, G. *Métodos y técnicas de investigación para las ciencias sociales*. 2a ed. Mèxic: Trillas, 1990.
- Castro, L. *Diseño experimental sin estadística*. 2a ed. Mèxic: Trillas, 1987.
- Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya. *Codi Deontològic. Psicología. Text i Context*, 0, 12-15, 1989.
- Del Rincón, D.; Arnal, J. et al. *Técnicas de Investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson, 1995.
- Fernández-Ballesteros, R. *Introducción a la evaluación psicológica*. Madrid: Pirámide, 1992.
- Hopkins, D. *Investigación en el aula: Guía del profesor*. Barcelona: PPU, 1989.
- Kemmis, S. i McTaggart. *Cómo planificar la investigación-acción*. Barcelona: Laertes, 1988.
- Latorre, A. et al. *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: GR92, 1996.
- León, O. i Montero, I. *Diseño de investigaciones. Introducción a la lógica de la investigación en psicología y educación*. Madrid: McGraw-Hill, 1993.
- Mateo, J. *La investigación «expost-facto»*. Barcelona: UOC, 1997.
- Pardinas, F. *Metodología y técnicas de investigación en ciencias sociales*. 29a ed. Madrid: Siglo XXI, 1986.
- Salvador, F. i Pelegrina, M. *El método científico en psicología*. Barcelona: Proa, 1993.
- Taylor, S. J. i Bogdan, R. *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós, 1986.
- Welkowitz, J. et al. *Estadística aplicada a las Ciencias de la Educación*. Madrid: Santillana, Aula XXI, 1981.
- Wood, G. *Fundamentos de la investigación psicológica*. Mèxic: Trillas, 1984.

Processos Psicològics Bàsics

PROFESSOR: Àngel ALSINA i PASTELLS

Quadrimestral: 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Els objectius generals de l'assignatura són:

- Adquirir de forma objectiva uns coneixements i/o conceptes fonamentals dels processos psicològics bàsics.
- Adquirir hàbits de crítica raonada sobre el material que caldrà llegir i sobre els temes que s'exposin a classe.
- Adquirir hàbits de recerca bibliogràfica i de lectura sobre temes de Psicologia Bàsica.
- Adquirir unes aptituds i habilitats pràctiques en la manipulació d'instruments i resolució de problemes sobre alguns dels continguts de l'assignatura.

Aquests objectius poden assolir-se amb el treball compartit entre teoria, pràctiques i treballs de discussió.

CONTINGUTS:

Tema 1. Aspectes introductoris

1. Definició de psicologia.
2. Perspectives en psicologia.
 - 2.1. Estructuralisme.
 - 2.2. Funcionalisme.
 - 2.3. Psicologia de la Gestalt.
 - 2.4. La psicoanàlisi.
 - 2.5. Enfocament humanista.
 - 2.6. Enfocament conductista.
 - 2.7. Enfocament cognitiu.
3. Els principals corrents psicològics.
 - 3.1. Psicologia fisiològica.
 - 3.2. Psicologia experimental.
 - 3.3. Psicologia cognitiva.
 - 3.4. Psicologia evolutiva.
 - 3.5. Psicologia social.
 - 3.6. Psicologia de la personalitat.
 - 3.7. Psicologia clínica, comunitària i de la salut.
 - 3.8. Psicologia escolar i de l'orientació.
 - 3.9. Ergonomia i psicologia industrial i de les organitzacions.
 - 3.10. Altres subcampos.

Tema 2: L'atenció

1. Aspectes definatoris
 - 1.1. Definició d'atenció
 - 1.2. El paper de l'atenció dins dels processos psicològics bàsics.
 - 1.3. Breu evolució històrica de l'estudi de l'atenció. Situació actual de la investigació.
 - 1.4. Tipus d'atenció.
2. L'atenció selectiva: tipus i processos.
 - 2.1. L'atenció focalitzada.
 - 2.2. L'atenció dividida.

- 2.3. Processos automàtics i processos controlats.
- 3. Aplicacions de l'estudi de l'atenció en el context educatiu.
 - 3.1. Patologies de l'atenció: la hiperactivitat.
 - 3.2. La potenciació de l'atenció en el context educatiu.
 - 3.3. Recursos didàctics per a l'educació de l'atenció.

Tema 3: La memòria

- 1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició de memòria. La memòria dins dels processos cognitius.
 - 1.2. L'estudi experimental de la memòria.
 - 1.3. Algunes variables que afecten el procés mnemònic.
 - 1.4. La mesura de la memòria.
- 2. La perspectiva estructural i la perspectiva processal de la memòria.
- 3. La representació de la informació en la memòria
 - 3.1. La memòria semàntica i la memòria episòdica.
 - 3.2. Els models o teories de la memòria semàntica.
 - 3.3. La imatge mental com a representació mental.
- 4. Altres línies d'investigació de la memòria. Aplicacions en el context educatiu
 - 4.1. Implicacions de la memòria en els aprenentatges instrumentals.
 - 4.2. La potenciació de la memòria.
 - 4.3. Recursos escolars per a l'entrenament/potenciació de la memòria.

Tema 4: Sensació i percepció

- 1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició de sensació i de percepció.
 - 1.2. El paper de la sensació i de la percepció dins dels processos cognitius.
 - 1.3. Breu evolució històrica de l'estudi experimental de la sensació i la percepció.
 - 1.4. L'exploració de la sensació i de la percepció.
- 2. Els sistemes sensorials
 - 2.1. L'adaptació sensorial.
 - 2.2. Els sistemes sensorials.
 - 2.2.1. Sistema visual.
 - 2.2.2. Sistema auditiu.
 - 2.2.3. Sistema somatosensorial (hàptic)
 - 2.2.4. Sistema químic (gustatiu-olfactori)
 - 2.2.5. Sistema pròpioceptiu (orientador bàsic)
- 3. Aplicacions de l'estudi de la sensació i de la percepció en el context educatiu.
 - 3.1. La intervenció de la percepció en el procés d'ensenyament/aprenentatge.
 - 3.2. Tècniques i estratègies per a la potenciació dels sentits.
 - 3.3. Recursos didàctics específics per educar la percepció en el context escolar.

Tema 5: pensament

- 1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició de pensament
 - 1.2. El paper del pensament dins dels processos psicològics bàsics.
 - 1.3. Breu evolució històrica de l'estudi del pensament. Situació actual de la investigació.
- 2. Els processos de pensament
 - 2.1. El raonament.
 - 2.2. La resolució de problemes.
- 3. Aplicacions de l'estudi del pensament en el context educatiu.
 - 3.1. La Teoria del Desenvolupament del Pensament Humà de Jean Piaget.

- 3.2. El raonament logicomatemàtic.
- 3.3. La tècnica de resolució de problemes.
- 3.4. Material didàctic per potenciar el pensament: el raonament i la resolució de problemes.

Tema 6: L'emoció

1. Aspectes definitoris
 - 1.1. Definició d'emoció
 - 1.2. El paper de l'emoció dins dels processos psicològics bàsics.
 - 1.3. Breu evolució històrica de l'estudi de l'emoció. Situació actual de la investigació.
 - 1.4. La mesura de l'emoció.
2. Aplicacions de l'estudi de l'emoció en el context educatiu.
 - 2.1. La incidència de l'emoció en l'aprenentatge humà.
 - 2.2. Material didàctic per treballar els aspectes emocionals en el context educatiu.

METODOLOGIA:

A l'inici de cada tema es presentarà una descripció estructurada i detallada, és a dir, un esquema que està pensat perquè serveixi de guió. També es presentarà la bibliografia específica que podeu consultar per ampliar els coneixements sobre el tema.

En el transcurs de cada tema hi haurà sessions d'exposició teòrica en les que es presentaran els continguts que cal conèixer i sessions de pràctiques que permetran veure d'una manera pràctica els diferents continguts exposats.

AVALUACIÓ

L'avaluació es compon de dos parcials eliminatoris i un treball pràctic:

- els parcials són proves de resposta múltiple, i es realitzen un a mitjans del quadrimestre i l'altre al final. S'establirà una data prèvia a la realització de cada parcial per al repàs dels continguts així com per fer un mostreig del tipus d'examen.

Els estudiants que no superin alguna de les proves, es podran presentar a la segona convocatòria, que tindrà les mateixes característiques que el de primera convocatòria.

- el treball pràctic està pensat per aconseguir un millor seguiment d'alguns dels temes, alhora que ajuda a la seva comprensió i ampliació. Amb ell es pretén, també, adquirir l'hàbit de llegir llibres i articles de psicologia d'una manera raonada i crítica. Es lliurarà als estudiants un guió del treball amb els objectius, criteris d'avaluació, etc. El treball pràctic s'haurà de presentar dins els quinze dies anteriors a l'acabament de l'assignatura, previ acord amb els estudiants.

La qualificació final s'obté del resultat de les puntuacions obtingudes en els exàmens parcials i l'avaluació del treball pràctic, de manera que el 70% de la nota la formarà l'apartat teòric i el 30% restant s'obtindrà de les puntuacions obtingudes en l'apartat pràctic.

BIBLIOGRAFIA:

- Aznar, J. (1997). *La percepció*. Barcelona: U.O.C.
- Baddeley, A. (1999). *Memoria Humana. Teoría y Práctica*. Madrid: McGraw-Hill.
- Banyard, P., Cassells, A., Green, P., Hartland, J., Hayes, N. i Reddy, P. (1991). *Introducción a los procesos cognitivos*. Barcelona: Ariel, 1995.
- Bower, T. (1977). *El mundo perceptivo del niño*. Madrid, 1982.
- Cratty, B.J. (1978). *Desarrollo perceptual y motor en los niños*. Barcelona: Paidós, 1990.
- Davidoff, L. (1984). *Introducción a la psicología*. Mèxic: McGraw-Hill.
- Day, R.H. (1969). *Psicología de la percepción humana*. Mèxic: Limusa, 1981.
- Goldstein, E.B. (1984). *Sensación y percepción*. Madrid: Debate, 1995.

- Goleman, D. (1995). *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.
- Jessell, Kandel i Schwartz (1996). *Neurociencia y conducta*. Madrid: Prentice-Hall, 1998.
- Luria (1975). *Atención y memoria*. Barcelona: Fontanella.
- Luria, A.R. (1975). *Sensación y percepción*. Barcelona: Fontanella, 1981.
- Matlin, M.W. i Foley, H.J. (1996). *Sensación y percepción*. Madrid: Prentice-Hall, 1998.
- Morris, C.G. (1997). *Psicología*. Madrid: Prentice-Hall.
- Myers (1991). *Psicología*. Madrid: Panamericana.
- Pieron, H. i Chocholle, R. (1963). *Sensación y motricidad*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1983.
- Rock, I. (1984). *La percepción*. Barcelona: Prensa Científica, 1985.
- Ruíz-Vargas, J.M. (1991). *Psicología de la memoria*. Madrid: Alianza Editorial.
- Schiffman, H.R. (1976). *La percepción sensorial*. México: Limusa, 1981.
- Vernon, M.D. (1973). *Psicología de la percepción humana*. Buenos Aires: Hormé.
- Vurpillot, E. (1972). *El mundo visual del niño*. Madrid: Siglo XXI, 1985.
- Worchel, S. i Shebilske, S. (1997). *Psicología. Fundamentos y aplicaciones*. Madrid: Prentice-Hall.

Psicologia de la Personalitat

PROFESSOR: Àngel SERRA i JUBANY

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té com a objectius facilitar als estudiants de Psicopedagogia el coneixement dels models de personalitat que s'han elaborat per descriure i explicar la conducta de les persones.

També ofereix la possibilitat d'aplicar els coneixements aportats des de l'àmbit de la Psicologia de la Personalitat als processos d'ensenyament-aprenentatge.

De manera pràctica es pretén facilitar la confecció d'informes psicològics que ofereixin l'avaluació i descripció de la personalitat.

CONTINGUTS:

1. Personalitat i diferències individuals.
2. Estudi científic de la personalitat.
3. Àrea d'estudi de la Psicologia de la Personalitat.
4. Teories i models de la personalitat.
 - 4.1. Teories psicodinàmiques.
 - 4.2. Aproximacions factorials.
 - 4.3. Aproximacions fenomenològiques humanístiques.
 - 4.4. Models cognitius.
 - 4.5. Models sociocognitius.
 - 4.6. Teoria conductista.
 - 4.7. Models interpersonals.
5. Avaluació de la personalitat.
6. Funcionament inadaptat de la personalitat i processos de canvi.

METODOLOGIA:

El contingut del programa es realitzarà combinant sessions expositives amb exercicis pràctics.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura tindrà en compte les activitats pràctiques desenvolupades al llarg del curs en un 20% i la resta, un 80%, consistirà en un examen escrit sobre el programa de l'assignatura treballat a les sessions teòriques.

BIBLIOGRAFIA:

- Avia, M.D.; Sánchez, M.L. *Personalidad: Aspectos cognitivos y sociales*. Madrid: Pirámide, 1995.
- Dicaprio, N. *Teorías de la personalidad*. Mèxic: Nueva Editorial Interamericana, 1987 (2a ed.).
- Eysenck, H.; Eysenck, M. *Personalidad y diferencias individuales*. Madrid: Pirámide, 1987.
- Gilbert, D.G.; Connolly, J.J. *Personalidad, habilidades sociales y psicopatología. Un enfoque diferencial*. Barcelona: Omega, 1994.
- Martesan, A. *Evaluación estructurada de la personalidad*. Madrid: Pirámide, 1997.
- Maslow, A. *Motivación y personalidad*. Madrid: Díaz de Santos, 1991.
- Millon, Th.; Everly, G. *La personalidad y sus trastornos*. Barcelona: Martínez Roca, 1994.
- Pelechano, V. *Psicología de la personalidad*. Barcelona: Ariel, 1996.
- Pervin, A.L. *La ciencia de la personalidad*. Madrid: McGraw-Hill, 1998.
- Richardson, R. *El orden del nacimiento y su carácter*. Barcelona: Urano, 1992.

Psicologia Social

PROFESSOR: Josep SANTACREU i TANYÀ

Quadrimestral. 6 Crèdits

OBJECTIUS:

Que l'estudiant:

1. Adquireixi coneixements bàsics sobre temes rellevants de la Psicologia Social.
2. Prengui consciència de la repercussió dels processos socials en els individus.
3. Sigui capaç d'analitzar els processos psicosocials presents en la intervenció psicopedagògica.

CONTINGUTS:

1. Concepte i Història de la Psicologia Social
2. El procés de socialització
 - 2.1 Naturalesa de la Socialització
 - 2.2 Aspectes socials de la personalitat
 - 2.3 Desocialització i resocialització
3. Les actituds
 - 3.1 Formació de les Actituds
 - 3.2 Funcions de les Actituds
 - 3.3 El canvi d'actitud
4. Identitat Personal i Identitat Social
5. Productes de la Interacció Social
 - 5.1 La pressió cap la conformitat
 - 5.2 Obediència
 - 5.3 La desviació social
 - 5.4 La influència de les minories
6. Estereotips i prejudicis
 - 6.1 Concepte i funcions
 - 6.2 Teories explicatives
7. Agressivitat, violència i conducta prosocial
8. Psicologia dels grups
 - 8.1 Processos intragrups
 - 8.2 Cooperació i competició
9. Liderat
 - 9.1 Teories clàssiques
 - 9.2 Teories modernes
10. La conducta col·lectiva

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a través de sessions expositives, lectures d'articles i llibres, debats i exercicis pràctics en grup per aprofundir en els continguts de la assignatura.

AVALUACIÓ:

Els estudiants hauran de demostrar l'assoliment dels objectius de l'assignatura a través d'una prova escrita que valorarà el 70% de la qualificació final, així com amb treballs i exercicis realitzats en la dinàmica del grup-classe.

BIBLIOGRAFIA:

- Aronson, E. *El animal social*. Madrid: Alianza Editorial, 1995.
- González, M.P. *Orientaciones teòricas fundamentales en psicología de los grupos*. Barcelona: PPU, 1995.
- Mann, L. *Elementos de Psicología Social*. Mèxic: Limusa, 1990.
- Moscovici, S. *Psicología Social* (I i II). Barcelona: Paidós, 1988.
- Munné, F. *La Interacción Social*. Barcelona: PPU, 1995.
- Myers, D.G. *Psicología Social*. Madrid: Médica Panamericana, 1991.
- Salazar, J.M. i altres *Psicología Social*. Mèxic: Trillas, 1990.
- Shaw, M.E. *Dinàmica de Grupo*. Barcelona: Herder, 1994.
- Tajfel, H. *Grupos Humanos i Categorías Sociales*. Barcelona: Herder, 1984.

Assignatures de Lliure Elecció

Aula de Cant Coral I

PROFESSOR: Sebastià BARDOLET i MAYOLA

Lliure elecció. 3 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

La inclusió d'aquesta Aula de cant coral en el currículum de la Universitat de Vic vol ser, per una banda, una aposta per començar a abastar la normalitat cultural en aquest camp i, per altra, pretén oferir als estudiants la possibilitat d'accedir amb comoditat i profit a la pràctica d'aquesta disciplina, que els pot proporcionar una peculiar i activa formació i educació en la creativitat i en el compromís interpretatiu, en el bon gust individual i compartit, en el gaudi estètic de l'experiència pràctica i vivencial de l'art de la música vocal, en el coneixement, desenvolupament i acreixement de la veu pròpia i del conjunt de veus, i de les més altes i més subtils capacitats auditives.

OBJECTIUS:

- L'experiència vivencial i compartida del bon gust i el desenvolupament de les capacitats de percepció, intervenció i creació per mitjà del cant coral.
- El coneixement analític i pràctic del llenguatge coral per mitjà de l'estudi i de la interpretació d'un repertori significatiu, gradual i seleccionat, d'obres d'art corals de diverses èpoques que formen part de la nostra cultura.
- El coneixement i l'ús reflexiu de l'aparell fonador. El perfeccionament –individual i com a membre d'un grup- de les aptituds i facultats auditives i atentives.
- La lectura i la interpretació empíriques dels codis del llenguatge musical integrats en les partitures corals.

CONTINGUTS:

1. La cançó a una veu i en grup.
 - 1.1. Formació del grup. Coneixement de la pròpia veu. Principis elementals de respiració i articulació. Actitud corporal. Consells i pràctica.
 - 1.2. Lectura del gest de direcció. Coneixement elemental de la partitura. El fraseig. L'expressivitat i la intenció. Moviments i matisos.
 - 1.3. Vers. L'autonomia de la pròpia veu dins el conjunt de veus: saber cantar, saber-se escoltar, saber escoltar.
2. De camí cap al joc polifònic.
 - 2.1. Trets, particularitats i situació o tessitura de les veus femenines i de les masculines.
 - 2.2. La melodia canònica. El cànon a l'uníson: cànons perpetus i cànons tancats (a 2 veus, a 3 veus, a 4 veus i més veus [iguals/mixtes]).
 - 2.3. La cançó a veus iguals (2 veus, 3 veus).
3. Coneixement i treball de repertori.
 - 3.1. El repertori popular a cor.
 - 3.2. La cançó tradicional harmonitzada.
 - 3.3. Coneixement i interpretació –gradual i dintre de les possibilitats i limitacions tècniques a què ens vegem obligats- d'obres corals i polifòniques representatives tant per llur situació històrica com pels gèneres i els autors.
 - 3.4. Audició específica i exemplar, comentada.

AVALUACIÓ:

L'Aula de cant coral es farà durant tot el curs amb una classe setmanal d'una hora i mitja de duració.

Les classes seran sempre pràctiques i actives, sense excepció. Els aspectes teòrics sempre seran donats i comentats de cara a la praxis interpretativa. L'assimilació individual, promoguda, experimentada i controlada pel propi interessat, progressiva i constant, és indispensable per al profit global de l'assignatura. Per tant, és imprescindible una assistència sense interrupcions, interessada i activa, per superar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Es facilitarà un dossier bàsic que contindrà les partitures amb què es començaran les activitats d'aquesta Aula de cant coral, i que s'anirà ampliant al llarg d'aquest curs d'acord amb el ritme de treball i les característiques del grup.

Nota important:

Abans de materialitzar la matrícula d'aquesta assignatura, l'estudiant ha d'entrevistar-se amb el professor per a obtenir-ne l'acceptació explícita. L'ordre amb què es donaran els continguts descrits no és seqüencial ni necessàriament completiu, ni l'adquisició o treball d'un contingut mai no podrà significar l'abandonament d'un de suposadament previ.

Tot i que s'observarà un ordre estricte i controlat en el camí cap a ulteriors assoliments o dificultats –dependrà de les característiques i de l'impuls que porti el grup–, tots els continguts referents a repertori en general poden ser presents en cada classe, i els que fan referència als aspectes fonètics, expressius, estètics, morfològics, etc. es treballaran, amb més o menys intensitat, en totes les classes.

Curs d'Iniciació al Teatre

PROFESSORA: Dolors RUSIÑOL i CIRERA

Lliure elecció. 3 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

L'Aula de Teatre Experimental de la Universitat de Vic neix el curs 1993-1994 i pretén contribuir a la dinamització cultural de la nostra Universitat i servir de plataforma d'introducció al teatre i les arts escèniques en general.

L'Aula de Teatre és un espai on, d'una banda, els estudiants de diferents carreres es poden trobar amb la finalitat de crear lliurement i relaxada, sense condicionants. De l'altra, aquest espai serveix també com a reflexió col·lectiva i d'experimentació teatral.

Per fer tot això es compta amb un professor que guia tot el projecte; amb espais d'assaig, que cedeix l'Institut del Teatre de Vic; amb col·laboracions externes de professionals en les tasques de direcció, dramaturgia, escenografia i il·luminació, i també s'utilitzen espais externs per a les representacions.

Per formar part de l'Aula de Teatre s'ha de passar necessàriament pel curs d'iniciació al teatre o tenir experiència demostrada en altres centres o grups.

OBJECTIU:

Aproximació al teatre i en concret al treball actoral de base.

METODOLOGIA:

Les classes seran totalment pràctiques. Els estudiants experimentaran amb el cos, les sensacions i els sentiments. Es treballarà individualment i en grup.

El treball es desenvoluparà a partir de tècniques d'improvissació i tècniques de grup, utilitzant textos d'escenes teatrals, elements de vestuari, escenografia i elements musicals com a suport.

AVALUACIÓ:

Es valorarà la participació i l'esforç, l'actitud i l'assistència, que és imprescindible atès que el compromís és indispensable en qualsevol treball de teatre.

CONTINGUTS:

Desinhibició.

Presència escènica.

Respiració.

Seguretat.

Relaxament.

Percepció interior.

Percepció exterior.

Descoberta de la teatralitat pròpia.

L'actor i l'espai.

Moviments significatius.

El gest.

L'acció.

Construcció del personatge.

Aproximació Interdisciplinària als Estudis de les Dones: l'Economia, la Cultura, l'Educació i la Salut

PROFESSORA: Núria SENSAT

CRÈDITS: 4,5

QUADRIMESTRE: 2n

OBJECTIU:

L'objectiu d'aquesta assignatura és apropar-nos a la realitat del món actual a partir de diverses aportacions acadèmiques: salut, economia, treball, sociologia, dret, política..., prenent el gènere com a fil conductor. Es treballarà des de l'especialització i la singularitat de cadascuna de les nostres facultats per tal de compartir tots aquells conceptes i elements d'anàlisi que ens són comuns en l'àmbit dels estudis del gènere.

METODOLOGIA:

L'assignatura s'impartirà, d'una banda, a partir de classes magistrals, tot i que es considera fonamental la participació dels i les estudiants, per això les classes buscaran sempre aconseguir la màxima participació. Paral·lelament, en aquest curs hi participaran persones professionals expertes en la matèria que ens aportaran la seva experiència i coneixements en aquest camp. Per això l'assignatura combinarà l'explicació i el debat, el treball en grup, la discussió de materials i procurarà, fonamentalment, que s'estableixi un intercanvi fructífer entre totes les persones que cursin l'assignatura.

PROGRAMA:

Tema 1. La història del moviment feminista

- 1.1. Orígens del feminisme. El sufragisme: la llibertat política i la ciutadania
- 1.2. L'aparició dels diferents moviments feministes.
 - 1.2.1. Feminisme liberal
 - 1.2.2. Feminisme socialista
 - 1.2.3. Feminisme radical
- 1.2. Els debats del moviment feminista. «El personal és polític»
 - 1.2.1. Família: treball domèstic, violència domèstica
 - 1.2.2. Alliberament sexual: control de la reproducció
 - 1.2.3. El moviment feminista a Catalunya: I Jornades a Catalunya

Tema 2. Les dones en l'àmbit de les ciències socials i humanes: conceptes bàsics

- 2.1. Divisió sexual del treball
- 2.2. Sistema sexe/gènere
- 2.3. Patriarcat
- 2.4. Gènere
- 2.5. Model productiu/reproductiu.

Tema 3. De l'estudi a la concreció: accions polítiques dirigides a les dones.

- 3.1. Les polítiques impulsades des de la U.E.
- 3.2. Tipologia de polítiques
 - 3.2.1. Igualtat formal
 - 3.2.2. Igualtat d'oportunitats
 - 3.2.3. Acció positiva
 - 3.2.4. Polítiques de gènere

Tema 4. Àmbits de concreció de les polítiques

- 4.1. El Mercat de treball: ocupació i atur

- 4.1.1. Segregació ocupacional
- 4.1.2. Discriminació salarial
- 4.1.3. Tecnologia
- 4.2. Educació: el gènere dins del sistema educatiu
 - 4.2.1. Coeducació
 - 4.2.2. Rols de nois i de noies dins de les aules
 - 4.2.3. Aprenentatges masculins?, aprenentatges femenins?
- 4.3. Salut: el món de la cura, un món femení?
 - 4.3.1. L'atenció a les persones
 - 4.3.2. Malalties d'homes i dones?
- 4.4. Cultura: producció i recepció
 - 4.4.1. Polítiques que fomenten la participació de les dones en l'àmbit de la cultura.
 - 4.4.2. La dona com a consumidora de cultura.
 - 4.4.3. La dona en el món de la literatura i el cinema.

AVALUACIÓ:

Durant tot el curs caldrà dur a terme un treball individual. En el marc de les classes se'n durà a terme el control i seguiment. Paral·lelament serà molt important l'assistència a classe així com la participació en els debats que s'organitzin.

BIBLIOGRAFIA:

- Acker, S. *Género y Educación. Reflexiones sociológicas sobre mujeres, enseñanza y feminismo*. Madrid: Narcea, 1995.
- Aleman, C. *Yo no he jugado nunca con Electro L*. Madrid: Instituto de la Mujer, 1989.
- Anderson, B; Zinsser, J. *Historia de las mujeres: una historia propia*. Barcelona: Crítica, 1991. Vol I i II.
- Beneria, L. *Reproducción, producción y división sexual del trabajo* a la Revista Mientrastanto, n. 6, Barcelona, 1981.
- Beneria, L. *La globalización de la economía y el trabajo de las mujeres* a la Revista Economía y Sociología del Trabajo, n. 13-14, Madrid, 1991.
- Borderías, C; Carrasco, C; Alemany, C. *Las mujeres y el trabajo: rupturas conceptuales*. Barcelona: Icaria, 1994.
- Butler, J. *Gender Trouble*. Nova York: Routledge, 1990.
- Camps, C. *El siglo de las mujeres*. Madrid: Cátedra, 1998.
- Dahlerup, D. (Ed.) *The New Women's Movement. Feminism and political in Europe and the USA*. Sage Publications. Forthcoming, 1986.
- Duran, M. A. *La jornada interminable*. Barcelona: Icaria, 1987.
- Duran, M. A. *Mujer, trabajo y salud*. Madrid: Trotta, 1992.
- Eisenstein, Z. *Patriarcado capitalista y feminismo socialista*. Mèxic: Siglo XXI, 1980.
- Evans, M. *Introducción al pensamiento feminista contemporáneo*. Madrid: Minerva, 1997.
- Friedan, B. *La fuente de la edad*. Barcelona: Planeta, 1994.
- Fuss, D. *En esencia. feminisme, naturalesa i diferència*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Hernes, H. *El poder de las mujeres y el Estado del Bienestar*. Madrid: Vindicación Feminista, 1990.
- Lewis, J. *The debate on sex and class* a New Left Review, 1985. n. 149.
- Mackinon, C. *Hacia una teoría feminista del Estado*. Madrid: Ediciones Cátedra. Universitat de València. Instituto de la Mujer, 1995.
- Moreno, M. *Del silencio a la palabra*. Madrid: Instituto de la Mujer, 1991.
- Nash, M. *Mujer, familia y trabajo en España*. Barcelona: Anthropos, 1983.
- Pateman, C. *El contrato sexual*. Barcelona: Anthropos. Sèrie de filosofia política, 1995.

- Rambla, X; Tome, A. *Una oportunitat para la coeducación: las relaciones entre familias y escuelas* a Quaderns de Coeducació. Barcelona: ICE. UAB, 1998. n. 14.
- Showstack, A (Ed.). *Las mujeres y el Estado*. Madrid: Vindicación Feminista, 1987.
- Swann, A. *A cargo del Estado*. Barcelona: Ediciones Pomares-Corredor, 1992.
- Toro, J. *El cuerpo como delito. Anorexia, bulimia, cultura y sociedad*. Barcelona: Ariel, 1996.
- Tubert, S. *Mujeres sin sombra. Maternidad y teconología*. Madrid: Siglo XXI, 1991.
- Varis, *El feminisme com a mirall a l'escola*. Barcelona: Institut d'Educació. Ajuntament de Barcelona, 1999.

Gestió Turística i del Patrimoni Cultural per a un Desenvolupament Sostenible

CRÈDITS: 6

QUATRIMESTRE: 1r

COORDINACIÓ DE L'ASSIGNATURA:

Joan BOU GELI (Càtedra UNESCO UV-UH «Desenvolupament Humà Sostenible, Equitat, Participació i Educació Intercultural»)

OBJECTIUS:

Anitzar les iniciatives públiques de planificació democràtica que han de permetre l'evolució d'un espai rural cap a un desenvolupament sostenible, mitjançant la construcció i la conservació d'un patrimoni rural en el si d'una política turística integral. Aquestes iniciatives han de contemplar la potenciació de la identitat i la diversitat cultural dels diferents pobles que han integrat i integren aquest espai.

PROGRAMA:

- 1) Planificació democràtica en la gestió del patrimoni natural i cultural
 - a) Sintètica evolució històrica del paper del sector públic en l'àmbit de les polítiques d'intervenció pública.
 - b) Situació de canvi actual en les estructures i les funcions de l'Estat i les seves conseqüències en l'àmbit de les polítiques públiques.
 - c) El mercat social i les estructures «non profit» com a alternatives d'iniciatives públiques en la prestació de serveis i particularment en el turisme.
 - d) Diferents fases en el procés de presa de decisions públiques.
 - e) Elaboració d'un programa de política per a un turisme cultural i ecològic com a motor d'un desenvolupament sostenible.
- 2) Patrimoni, gestió social i cultural.
 - a) Manifestació i suport de la identitat cultural
 - b) La diversitat cultural com a instrument turístic per a un desenvolupament sostenible
 - c) Tractament de la identitat i la diversitat cultural
 - d) El testimoni dels jesuïtes: les reduccions, «la província dins de l'altra província», l'arquitectura jesuítica. Regionalització turística. Els 30 pobles.
- 3) Desenvolupament sostenible en un espai rural
 - a) L'espai rural com a àmbit de desenvolupament sostenible
 - b) El cas de Misiones: la selva, la *chacra* i les plantacions.
 - c) Desenvolupament sostenible, gestió ambiental i ecoturisme en àrees protegides de Misiones: parc nacional de Iguazú, parcs provincials i la reserva de la biosfera de Yaboty.
 - d) Mètodes i tècniques d'investigació de les potencialitats turístiques en l'espai rural.
 - e) Construcció d'un patrimoni rural integrat per al desenvolupament sostenible. Ecoturisme i desenvolupament rural integrat. Conservació del patrimoni rural.

METODOLOGIA:

El programa de l'assignatura es durà a terme mitjançant l'exposició de diferents temes per part del professorat d'Amèrica Llatina:

- Universidad Columbia del Paraguay
 Prof. Arq. Luís Hernáez
- Universidad Nacional de Misiones (UNaM) - Argentina

- Prof. Lic. Emilce Cammarata
- Prof. Lic. Beatriz Rivero
- Universidade Regional do Noroeste do Estado do Rio Grande do Sul (UNIJUÍ) - Brasil
- Prof. Lic. Emir Limana

Els estudiants hauran de preparar una memòria de la matèria treballada a classe.

AVALUACIÓ:

Els estudiants hauran de presentar una memòria de les matèries treballades a classe. Per poder ser avaluat l'estudiant haurà d'haver assistit, com a mínim, a un 80% de les classes impartides.

BIBLIOGRAFIA:

Al·l'inici del curs es distribuirà a cada estudiant una relació bibliogràfica necessària per l'assignatura .

NOTA:

Aquesta assignatura correspon al Mòdul 4 - 2000 de la Xarxa Temàtica de Docència ORTUDES- Ordenació Territorial: turisme, patrimoni cultural i desenvolupament sostenible, amb el finançament de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional del Ministeri d'Assumptes Exteriors del Govern Espanyol.

